

ՀՏԶՀ «Ջրային տնտեսության ծրագրերի
իրականացման մասնաձյուղ»

ՈՌՈԳՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆԱՑՄԱՆ
ԾՐԱԳԻՐ

Լոս 1

«Երևան, Արտաշատ, Արարատ, Էջմիածին, Արագածոտն և
ԼոռիԶՕԸ-երի սպասարկման տարածքների ոռոգման
համակարգերի վերականգնման նախագծում և
հեղինակային հսկողություն»

Պայմանագիր № ISMP/CQS/SW – 21/001

Սուրենավանի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի
վերակառուցում

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական
գնահատման հայտ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ 3

2. ԻՐԱՎԱԿԱՆ և ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ՀԻՄՔԵՐ 4

2.1. Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատմանն ու կառավարմանն առնչվող ՀՀ օրենսդրություն..... 4

2.2. Միջազգային համաձայնագրեր..... 11

3. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ 12

3.1. Տեղադիրքը 12

3.2. Կլիմայական պայմանները..... 13

3.3. Օդային ավազան..... 18

3.4. Ջրային ռեսուրսներ 18

3.5. Հողածածկ..... 19

3.6. Կենսաբազմազանություն..... 21

3.6.1. Տարածաշրջանի բուսական աշխարհ..... 21

3.6.2. Կենդանական աշխարհ..... 22

3.7. Սոցիալական պայմանները..... 23

3.8. Պատմամշակութային հուշարձաններ..... 24

4. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ 24

4.1. Նախատեսվող աշխատանքները 24

4.2.1. Շինարարության կազմակերպման համառոտ նկարագիր..... 25

4.2.2. Տեխնիկական միջոցներ..... 28

Շինարարության տնտեսությունը..... 28

5. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ 29

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. Բնապահպանական կառավարման պլան (ԲԿՊ)..... 33

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2. Բնապահպանական մոնիթորինգի պլան 42

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3. Համայնքի գրությունը..... 46

 46

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4. Հանրային քննարկումներ..... 47

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Սույն նախնական գնահատման հայտը կազմված է «Կոտայք, Գեղարքունիք, Շիրակ, Թալին, Եղեգնաձոր և Սյունիք ՋՕԸ-երի սպասարկման տարածքների ոռոգման համակարգերի վերականգնման նախագծում և հեղինակային հսկողություն» ծրագրով նախատեսված Սուրենավանի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի վերակառուցման աշխատանքների համար: Հսկողության աշխատանքների իրականացնող և սույն հայտի ձեռնարկող է հանդիսանում «ՀԳՇՆ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը:

Ծրագիրն իրականացվում է է «Ոռոգման համակարգերի արդիականացման ծրագրի» (ՈՀԱԾ՝ «Ծրագիր») շրջանակներում Եվրասիական բանկի կողմից կառավարվող Կայունացման և զարգացման եվրասիական հիմնադրամի (ԿՁԵՀ) կողմից տրամադրած ֆինանսավորմամբ: ՈՀԱԾ-ի նպատակն է՝ Հայաստանի ոռոգման ենթակառուցվածքների արդիականացումը և արդյունավետության բարձրացումը՝ կատարելով որոշ մայր և երկրորդ կարգի ջրանցքների վերականգնում, կրճատելով շահագործման և պահպանման ծախսերը, կրճատելով ոռոգման ջրի կորուստները, բարձրացնելով ջրօգտագործողների ընկերությունների (ՋՕԸ-ներ) աշխատանքի արդյունավետությունը:

Ծրագրի շինարարական աշխատանքների բյուջեի իրական վիճակի վերլուծությունը ցույց է տվել վարկային միջոցների արդյունավետ օգտագործում, ինչի շնորհիվ որոշվել է Ծրագրում ներառել ոռոգման համակարգերի վերականգնման լրացուցիչ նոր օբյեկտներ:

Սույն Ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է իրականացնել նախագծում և հեղինակային հսկողություն 6 ՋՕԸ-ների 16 ոռոգման օբյեկտների համար: Սույն ենթածրագիրը «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի (21 հունիսի, 2014) հոդված 14-ի կետ 6-ի համաձայն, ենթակա է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության (300մմ-ից ավելի տրամագծով խողովակների կիրառում, որոնց երկարությունը 1 կմ-ից ավել է):

Ըստ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության աստիճանի, նախատեսվող գործունեությունը դասակարգվում է «Գ» կատեգորիայի, որի համար պահանջվում է Նախնական գնահատման հայտի (ՆԳՀ) պատրաստում, որի համար բնապահպանական փորձքննության գործընթացը կազմակերպվելու է մեկ փուլով՝ նախնական գնահատման հայտի հիման վրա «Ջրային կոմիտեն» (ՋԿ)

պատասխանատու կլինի ՈՀԱԾ-ի ընդհանուր դեկավարության, իսկ «Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամը» («ՀՏԶՀ») «ՀՏԶՀ «Զրային տնտեսության ծրագրերի իրականացման մասնաճյուղի» (ՀՏԶՀ «ԶՏԻՄ») միջոցով՝ ծրագրի իրականացման համար:

2. ԻՐԱՎԱԿԱՆ և ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ՀԻՄՔԵՐ

2.1. Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատմանն ու կառավարմանն առնչվող ՀՀ օրենսդրություն

Շրջակա միջավայրի խնդիրները կարգավորվում են ՀՀ սահմանադրությամբ, Հայաստանի Հանրապետության մասնակցությամբ միջազգային պայմանագրերով, ոլորտային օրենսգրքերով, օրենքներով և դրանից բխող ենթաօրենսդրական ակտերով:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքով

1995թ. ընդունվեց ՀՀ Սահմանադրությունը, որի 10-րդ հոդվածը սահմանում է պետության պատասխանատվությունը շրջակա միջավայրի պահպանության և վերարտադրության, բնական պաշարների բնական օգտագործման վերաբերյալ:

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման համակարգը ՀՀ-ում կառավարվում է «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքով (2014թ.): Սույն օրենքը կարգավորում է ՀՀ-ում շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության պետական փորձաքննության ոլորտի հասարակական հարաբերությունները:

Շրջակա միջավայրի պահպանությունն ու բնական ռեսուրսների օգտագործումը կարգավորող գործող օրենսդրական դաշտը ներառում է նաև բազմաթիվ իրավական ակտեր: ՀՀ Կառավարության որոշումները բնապահպանական օրենքների գործողության հիմնական իրավական լծակներն են: Ոլորտը կարգավորվում է նաև ՀՀ նախագահի, վարչապետի և նախարարների որոշումներով և հրամաններով:

Աղյուսակ 2.1-ում հակիրճ ներկայացվում են այն օրենքների հիմնադրույթները, որոնք առնչվում են ոռոգման համակարգերի վերականգնման ծրագրի հետ:

Սույն հաշվետվությունը մշակվել է ՀՀ համապատասխան օրենսդրության ու նորմատիվային ակտերի (աղյուսակ 2.1), ինչպես նաև միջազգային համաձայնագրերով ստանձնած ՀՀ պարտավորությունների (աղյուսակ 2.2)

համաձայն: Հաշվետվության մեջ հաշվի են առնվել նաև շինարարական ոլորտը կարգավորող մի շարք օրենքներ և ենթաօրենսդրական ակտեր, որոնք սահմանում են շինարարական նորմերն ու չափանիշները (СНП-եր), ինչպես նաև «Պետության և հասարակության կարիքների համար սեփականության օտարման մասին» ՀՀ օրենքը (2006թ.):

Սույն հաշվետվության գնահատման աշխատանքներն իրականացվել են հիմնվելով «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի (21 հունիսի, 2014) համապատասխան դրույթների վրա: Վերջինիս համաձայն նախատեսվող գործունեությունը դասակարգվել է որպես «Գ» կատեգորիայի գործունեության տեսակ՝ փորձաքննության նախնական փուլին ներկայացվող շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտի պահանջներին համապատասխան, ըստ որի փորձաքննությունն իրականացվում է մեկ /նախնական/փուլով:

Շրջակա միջավայրի պահպանության վերաբերյալ այլ օրենքների դրույթներ ևս հաշվի են առնվել սույն հաշվետվության գնահատման ժամանակ: Դրանք առնչվում են բնապահպանական հատուկ պահպանվող տարածքներին, մթնոլորտային օդի պահպանությանը, մշակութային և պատմության հուշարձաններին, բուսական և կենդանական աշխարհին, ջրային ռեսուրսների պահպանությանը, թափոնների կառավարմանը, աշխատողների աշխատանքային անվտանգության և սանիտարահիգիենիկ պայմանների ապահովմանը:

Նախատեսվող աշխատանքների իրականացման ընթացքում առաջացող հնարավոր ազդեցությունները կկանխարգելվեն և/կամ կնվազեցվեն շրջակա միջավայրի ազդեցությունը մեղմացնող միջոցառումների ժամանակին և ճիշտ իրականացման արդյունքում, որոնք հետագայում մանրամասն ներկայացված են ՇՄԿՊ-ում:

Նախնական գնահատման հաշվետվությունը ներառում է ծրագրի իրականացման տարբեր փուլերում (շինարարություն, շահագործում) հնարավոր ազդեցությունները շրջակա միջավայրի, ինչպես նաև բնակչության տարբեր խավերի վրա:

Աղյուսակ 2.1. Հայաստանի Հանրապետության շրջակա միջավայրի պահպանության ոլորտի օրենսդրություն

No.	Անվանում	Կարգավորման ոլորտը
1.	«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքը (2014)	«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքը բաղկացած է ՀՀ-ում տարբեր բնույթի ծրագրերի և գործունեությունների համար ՇՄԱԳ-ի գործընթացի հիմնական քայլերից: Օրենքով սահմանվում են ընդհանուր իրավական, տնտեսական և կազմակերպական սկզբունքներ, որոնք նախատեսված են տարբեր ծրագրերի և ճյուղային զարգացման “հայեցակարգերի” պարտադիր անցկացվող ՇՄԱԳ-ի իրականացման և փորձագիտական եզրակացության տրման համար: Օրենքի 14-րդ հոդվածով սահմանվում են շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ենթակա նախատեսվող գործունեության տեսակներն՝ ըստ բնագավառների, որոնք դասակարգվում են երեք կատեգորիայի՝ «Ա», «Բ», «Գ», ըստ շրջակա միջավայրի վրա նվազող ազդեցության աստիճանի: Որևէ տարածքի «հատուկ կարգավիճակը» նույնպես շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ուսումնասիրության անհրաժեշտություն է առաջացնում: Օրենքը հստակեցնում է ծանուցման, փաստաթղթավորման, հանրային խորհրդատվությունների և բողոքարկման ընթացակարգերը:
2.	«Բնության հատուկ պահպանվող արածքների մասին» ՀՀ օրենք (2006)	Սահմանում է հատուկ պահպանվող տարածքները, ինչպես նաև դրանց կառավարման ընթացակարգերը: Նախատեսում է հատուկ տարածքների որոշման և դրանք ղեկավարելու գործընթացները: Առանձնացվում է ՀՀ Պահպանվող հողատարածքների չորս տեսակ՝ պետական արգելոցներ, պետական պահուստավորման հողեր, ազգային պարկեր, բնական հուշարձաններ:
3.	«Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին» ՀՀ օրենք (1998)	Իրավական և քաղաքականության հիմքեր է ստեղծում ՀՀ տարածքում պատմամշակութային անշարժ հուշարձանների, պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման համար ու կանոնակարգում է պահպանության և օգտագործման իրավահարաբերությունները: Օրենքի 15-րդ հոդվածը ներկայացնում է հուշարձանների բացահայտման և պետական գրանցման ընթացակարգերը, դրանց շուրջ պահպանման գոտիների գնահատման և պատմամշակութային արգելոցների ստեղծման ընթացակարգերը: 22-րդ հոդվածը պահանջում է նախքան հուշարձաններ պարունակող հողատարածքներում շինարարական, գյուղատնտեսական և այլ տիպի գործունեություն իրականացնելը ստանալ լիազորված մարմնի (Պատմական և մշակութային հուշարձանների պահպանության գործակալություն) հավանությունը:
4.	ՀՀ օրենք «Բուսական աշխարհի մասին» (1999), ՀՀ օրենք «Կենդանական աշխարհի մասին» (2000)	Հիմնական պատակը բուսական/կենդանական աշխարհի և կենսաբազմազանության պահպանության ապահովումն է, սահմանվում է ՀՀ բույսերի և կենդանիների պահպանության, պաշտպանության, օգտագործման, վերարտոդրության և կառավարման, ինչպես նաև կենսաբազմազանության վրա մարդկանց գործունեության ազդեցությունը կարգավորելու քաղաքականություն, սահմանում է նաև տեսակների՝ մասնավորապես Էնդեմիկ և վտանգված տեսակների, մոնիթորինգի և գնահատման ընթացակարգերը:
5.	«Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենք (1994թ. հոկտեմբերի 11, ՀՕ-121, լրամշակված՝ 2007թ.)	Այս օրենքը կարգավորում է մթնոլորտային օդի մաքրության ապահովման, մթնոլորտային օդի վրա վնասակար ներգործությունների նվազեցման ու կանխման բնագավառում հասարակական հարաբերությունների հարցերը: Մթնոլորտային օդի վրա վնասակար ներգործությունների պետական հաշվառման, ինչպես նաև

		մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի արտանետումների նորմատիվների մշակման և հաստատման վերաբերյալ հարցերը կարգավորվում են օրենքից բխող ենթաօրենսդրական ակտերով՝ Կառավարության 22.04.1999 թվականի N259 և 27.12.2012 թվականի N1673-Ն որոշումներով:
6.	«ՀՀ հողային օրենսգիրք» (2001)	սահմանում է պետական, այդ թվում՝ տարբեր նպատակային նշանակության (գյուղատնտեսական, շինարարական, արդյունաբերական և այլ նպատակներով) հողերի օգտագործման դրույթները, ներառյալ էներգետիկայի, ջրային տնտեսության (ջրամատակարարում, ջրահեռացում, պոմպակայաններ, ջրամբարներ և այլն) և այլ նպատակներով հատկացվող հողերի օգտագործման հիմնադրույթները: Օրենսգիրքը սահմանում է հատուկ պահպանվող հողատարածքները, ինչպես նաև անտառածածկ, ջրածածկ և պահուստային հողերը: Այն նաև սահմանում է հողերի պահպանությանն ուղղված միջոցառումները, ինչպես նաև հողի նկատմամբ պետական մարմինների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների և քաղաքացիների ունեցած իրավունքները: Ջրային հողեր են համարվում ջրային օբյեկտներով՝ գետերով, բնական և արհեստական ջրամբարներով, լճերով զբաղեցված, ինչպես նաև ջրային օբյեկտների օգտագործման և պահպանության համար անհրաժեշտ հիդրոտեխնիկական, ջրատնտեսային և այլ օբյեկտների համար առանձնացված տարածքները:
7.	«Հողօգտագործման և պահպանման վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենքը (2008թ)	Նախատեսում է ՀՀ հողերի պահպանության և արդյունավետ օգտագործման խնդիրներն ու ձևերը, սահմանում է հողային օրենսդրության և կառույցների նկատմամբ վերահսկողություն, հողերի օգտագործումն ու պահպանությունը հսկող մարմինների իրավունքներն ու պարտականությունները: Օրենքի գործողությունը տարածվում է ՀՀ Հողային Ֆոնդի բոլոր հողերի վրա՝ անկախ նպատակից, սեփականության ձևից և/կամ օգտագործման իրավունքից:
8.	«Ընդերքի մասին ՀՀ օրենսգիրք»(2011)	ի թիվս այլ հարցերի, սահմանում է հանքային ռեսուրսների և ստորգետնյա ջրերի օգտագործման և պահպանության հիմնական դրույթները, ներառյալ՝ ստորգետնյա ջրային ռեսուրսների սանիտարական պահպանության գոտիները:

No.	Անվանում	Կարգավորման ոլորտը
9.	«ՀՀ ջրային օրենսգիրք» (2002)	<p>հիմնական նպատակն է երկրի ջրային ռեսուրսների պահպանության, ջրային ռեսուրսների արդյունավետ կառավարման միջոցով քաղաքացիների և տնտեսության կարիքների բավարարման և ապագա սերունդների համար ջրային ռեսուրսների պահպանման համար իրավական հիմքերի ապահովումը: Անդրադառնում է հետևյալ առանցքային խնդիրներին՝ պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների և հասարակության պարտավորությունների սահմանում, ջրի ազգային քաղաքականության և ջրի ազգային ծրագրի մշակում, պետական ջրային կադաստրի և մոնիթորինգի համակարգի ստեղծում, հանրության համար համապատասխան տեղեկատվության մատչելիության ապահովում, ջրային ռեսուրսների և ջրային համակարգերի օգտագործման թույլտվություն տրամադրող համակարգերի ստեղծում, անդրսահմանային ջրային ռեսուրսների օգտագործում, ջրի որակի չափանիշների սահմանում, հիդրոլոգիական կառուցվածքների շահագործման անվտանգության խնդիրներ, ջրային ռեսուրսների պահպանություն և պետական վերահսկողություն:</p> <p>2002 թ. Ջրային օրենսգրքի ընդունումը մի շարք կանոնակարգերի և ընթացակարգերի ընդունման անհրաժեշտություն առաջացրեց, այդ թվում՝ թույլվությունների տրամադրման ընթացակարգեր, սանիտարական ելքեր, ցամաքուրդային ջրի օգտագործում, ջրային ռեսուրսների այլընտրանքային հաշվառում, անդրսահմանային ջրային ռեսուրսների վերաբերյալ տեղեկատվության մատչելիություն, ձկնաբուծության նպատակներով ջրօգտագործում, ստորգետնյա ջրային ռեսուրսների պահպանություն, պետական ջրային կադաստրում փաստաթղթերի գրանցում, հանրության տեղեկացվածություն և Ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից մշակված փաստաթղթերի հրապարակում, ինչպես նաև ջրային ոլորտին և բնապահպանական խնդիրներին առնչվող այլ ուղեցույցներ և նորմատիվ փաստաթղթեր:</p>

No.	Անվանում	Կարգավորման ոլորտը
10.	«Թափոնների մասին» ՀՀ օրենք(2004)	սահմանում է թափոնների հավաքման, փոխադրման, պահման, մշակման, օգտահանման, ինչպես նաև շրջակա միջավայրի և մարդու առողջության վրա թափոններից առաջացող բացասական ազդեցությունների կանխարգելման հետ կապված իրավական և տնտեսական հիմքերը: Օրենքով սահմանում են նաև ոլորտի պետական լիազորված մարմինների իրավասությունները:
11.	ՀՀ օրենք «Ձրի ազգային քաղաքականության հիմնադրույթների մասին» (2005)	սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության ջրային ռեսուրսների և ջրային համակարգերի պահպանության, ռազմավարական կառավարման և օգտագործման երկարաժամկետ զարգացման հայեցակարգը: Այն հստակեցնում է երկրի ջրային ոլորտի համապարփակ կառավարման և պլանավորման առանցքային սկզբունքները՝ սահմանելով առաջնահերթ խնդիրներն ու մոտեցումները:
12.	ՀՀ օրենք «Բնապահպանական վերահսկողության մասին» (2005)	կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետությունում բնապահպանական օրենսդրության իրականացման նկատմամբ վերահսկողության կազմակերպման ու իրականացման հետ կապված հարցերը և սահմանում ՀՀ բնապահպանական օրենսդրության նորմերի իրականացման նկատմամբ վերահսկողության առանձնահատկությունների, համապատասխան ընթացակարգերի, պայմանների, դրանց հետ կապված հարաբերությունների, ինչպես նաև բնապահպանական վերահսկողության իրավական և տնտեսական հիմքերը:
13.	«ՀՀ Անտառային օրենսգիրք»(2005)	Կարգավորում է անտառների պահպանությունը, պաշտպանությունն ու կառավարումը:
14.	«ՀՀ կենդանիների Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» որոշում (2010)	Գրանցվում են տեղեկություններ հազվագյուտ, անհետացման եզրին գտնվող կենդանիների մասին:
15.	«ՀՀ բույսերի Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» որոշում (2010)	Սահմանում է՝ Հայաստանի Հանրապետության հազվագյուտ և անհետացման եզրին գտնվող վայրի բույսերի և սնկերի տեսակները, ենթատեսակները (այսուհետև՝ վայրի բույսեր և սնկեր) բույսերի Կարմիր Գրքում գրանցելու և գրանցումից հանելու շարունակական գործընթացների նախապատրաստման և վարման կարգը:

<p>16. ՀՀ օրենք «Ջրի ազգային ծրագրի մասին» (2006)</p>	<p>հիմնական նպատակն է սահմանել Ջրային օրենսգրքով, Ջրի ազգային քաղաքականությամբ և Ծրագրով սահմանված հիմնական նպատակներին և խնդիրներին հասնելու համար նախատեսված կարճաժամկետ (մինչև 2010), միջնաժամկետ (2010-2015) և երկարաժամկետ (2015-2021) միջոցառումները: Օրենքը նախատեսում է հետևյալ առանցքային միջոցառումների իրականացումը.</p> <ul style="list-style-type: none"> - միջոցառումների մշակում, որոնց նպատակն է ազգային ջրային պաշարի, ռազմավարական ջրային պաշարի, օգտագործելի ջրային ռեսուրսների սահմանումը և ազգային ջրային պաշարի ավելացումն ու պահպանությունը, ջրային համակարգերի դասակարգումը, պետական նշանակության ջրային համակարգերի չափանիշների սահմանումը, - ջրի պահանջարկի և առաջարկի գնահատում, - ջրային ռեսուրսների կուտակման/պահուստավորման, բաշխման և օգտագործման ռազմավարության մշակում, - միջոցառումների սահմանում` ուղղված ջրային նորմերի մշակմանը, էկոլոգիական/ավազագույն հոսքի ծավալի և սպառման համար օգտագործվող ջրի առավելագույն թույլատրելի սահմանների որոշմանը, հատուկ պահպանվող ավազանային տարածքների և արտակարգ էկոլոգիական իրավիճակների և աղետների գոտիների սահմանմանը, ջրային էկոհամակարգերի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելմանը, ջրային ռեսուրսների մոնիթորինգի բարելավմանը և ադոտոման կանխարգելմանը, - Ջրի ազգային ծրագրի իրականացման համար ֆինանսական պահանջների և առաջարկվող ֆինանսավորման աղբյուրների սահմանում, - հանրության տեղեկացվածության ապահովում և այլն: <p>“ՀՀ Ջրի ազգային ծրագրի մասին” ՀՀ օրենքը “դինամիկ” փաստաթուղթ է, որը պետք է պարբերաբար թարմացվի:</p>
---	--

2.2. Միջազգային համաձայնագրեր

Հայաստանի Հանրապետությունը ստորագրել և վավերացրել է նաև շրջակա միջավայրի պահպանությանը վերաբերող մի շարք միջազգային կոնվենցիաներ և արձանագրություններ, որոնք ներկայացված են աղյուսակ 2.2-ում: Ընդգծվածներն ամենաշատն են առնչվում սույն նախագծի բնապահպանական նախնական գնության և ազդեցության գնահատման հետ:

Աղյուսակ 2.2. ՀՀ կողմից ստորագրված և/կամ վավերացված բնապահպանական կոնվենցիաներ և արձանագրություններ

	Կոնվենցիայի կամ արձանագրության անվանումը և վայրը	Ստորագրվել է	Վավերացվել է
1.	«Միջազգային կարևորության խոնավ տարածքների մասին, հատկապես ջրաթռչունների բնակավայր» կոնվենցիա (Ռամսար, 1971թ.)	1993	վավերացված էԽՍՀՄ կողմից
2.	Կենսաբազմազանության մասին կոնվենցիա (Ռիո-դե-Շանեյրո, 1992)	1992	31/03/1993
3.	Կենսաբանական անվտանգության մասին Կարթագենյան արձանագրություն (Կարթագենա, 2000)	2000	15/03/2004
4.	Կլիմայի փոփոխության մասին ՄԱԿ-ի շրջանակային կոնվենցիան (Ելու Յորք, 1992)	1992	29/03/1993
5.	Կիոտոյի արձանագրություն (Կիոտո, 1997)		27/12/2002
6.	Մեծ հեռավորությունների վրա օդի անդրսահմանային աղտոտվածության մասին կոնվենցիա (ժնև, 1979)		14/05/1996
7.	«Անդրսահմանային ենթատեքստում շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման մասին» կոնվենցիա (Էսպո, 1991)		14/05/1996
	«Ռազմավարական էկոլոգիական գնահատման մասին» արձանագրություն (Կիև, 2003)	21/05/2003	
8.	Արդյունաբերական վթարների անդրսահմանային ազդեցությունների մասին կոնվենցիա (Շելսինկի, 1992)		14/05/1996
	Անդրսահմանային ջրերի վրա արդյունաբերական վթարների անդրսահմանային ներգործության արդյունքում պատճառած վնասի համար քաղաքացիական պատասխանատվության և փոխհատուցման մասին արձանագրություն (Կիև, 2003)	21/05/2003	
9.	Անապատագման դեմ պայքարի մասին ՄԱԿ-ի կոնվենցիա (Փարիզ, 1994)	1994	1997
10.	«Վտանգավոր թափոնների անդրսահմանային տեղափոխման և դրանց հեռացման նկատմամբ հսկողություն սահմանելու մասին» ՄԱԿ-ի կոնվենցիա (Բազել, 1989)		26/03/1999
11.	Օզոնային շերտի պահպանության մասին կոնվենցիա (Վիեննա, 1985)		28/04/1999
	Օզոնային շերտը քայքայող նյութերի մասին Մոնրեալի արձանագրություն (Մոնրեալ, 1987)		28/04/1999
12.	ՄԱԿ ԵՏՀ «Շրջակա միջավայրի հարցերի առնչությամբ տեղեկատվության հասանելիության, որոշումների ընդունելու գործընթացին հասարակության մասնակցության և արդարադատության մատչելիության մասին» կոնվենցիա (Օրհուս, 1998թ.)	1998	14/05/2001
13.	ՄԱԿ-ի «Միջազգային առևտրում առանձին վտանգավոր քիմիական նյութերի և պեստիցիդների վերաբերյալ նախնական հիմնավորված համաձայնության ընթացակարգի կիրառման մասին» կոնվենցիա (Ռոտերդամ, 1998թ.)	1998	22/10/2003
	«Միջազգային լճերի և անդրսահմանային ջրահոսքերի պահպանության և օգտագործման մասին» կոնվենցիա (Շելսինկի,	1999	

14.	1992)		
	«Ջրի և առողջության մասին» արձանագրություն (1999)	17/06/1999	
15.	«Կայուն օրգանական աղտոտիչների մասին» կոնվենցիա (Ստոկհոլմ, 2001)	23/05/2001	22/10/2003
16.	“Կայուն օրգանական աղտոտիչների մասին” արձանագրություն	14/12/1998	
17.	«Շրջակա միջավայրի փոխակերպման տեխնիկական միջոցների ռազմական կամ այլ կարգի թշնամական օգտագործումը արգելելու մասին» կոնվենցիա (ժնև, 1976թ.)		04/12/2001
18.	Լանդշաֆտների եվրոպական կոնվենցիա (Ֆլորենս, 2000)	14/05/2003	23/03/2004
19.	«Համաշխարհային մշակութային և բնական ժառանգության պահպանության մասին» կոնվենցիա (Փարիզ, 1972թ.)		22/06/1993
20.	Վայրի բնության և բնական միջավայրի պահպանության մասին Եվրոպայի կոնվենցիա (Բեռն, 1979)	13/03/2006	
21.	Հնագիտական ժառանգության պահպանության մասին եվրոպական կոնվենցիա	18/06/2005	
22.	Ոչ նյութական մշակութային ժառանգություն մասին կոնվենցիա		20/03/2006
23.	Ոչնչացման վտանգի տակ գտնվող վայրի կենդանական և բուսական աշխարհի տեսակների տարածման վայրերում միջազգային առևտրի մասին կոնվենցիա	1973	27/11/2010
24.	Ծանր մետաղների վերաբերյալ արձանագրություն	14/12/1998	
25.	Աղտոտիչների արտանետման և տեղափոխման ռեգիստրների մասին արձանագրություն (Կիև 2003)	21/05/2003	

3. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

3.1. Տեղադիրքը

Սուրենավանի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի տարածքը գտնվում է Արարատի մարզում և հանդիսանում է Սուրենավան համայնքի վարչական տարածքի մաս:

Գեոմորֆոլոգիական տեսակետից ուսումնասիրվող տարածքը իրենից ներկայացնում է փոքրաթեք այլուվիալ-պրոլյուվիալ լանջ, բարդացված առանձին բլրաթմբերով և փոքր գոգավորություններով: Բացարձակ նիշերը տատանվում են՝ 907-925 մետրի սահմաններում:

Երկրաբանական կառուցվածքում մասնակցում են կավճի հասակի ծովային նստվածքները՝ ներկայացված կրաքարերով, մերգելներով, դոլոմիտներով և տրավերտիններով, որոնց տեղ-տեղ ծածկում են չորրորդական ժամանակի հրաբխային առաջացումները և ժամանակակից այլուվիալ- պրոլյուվիալ և կոլյուվիալ կուտակումները:

Հիդրոերկրաբանական տեսակետից տարածքը հարուստ է գրունտային ջրերով, սակայն նրանք գտնվում են խորը հորիզոններում: Բուն տարածքում դրանք 10 մետրից խորն են:

Էկզոգեն երկրաբանական երևույթներից այստեղ առկա են մակերեսային էրոզիա և ջրոդդում մթնոլորտային տեղումներից, հազվադեպ՝ հեղեղատային

հոսքեր:

ՀՀ սեյսմիկ գոտևորման սիսեմատիկ քարտեզի համաձայն Արազափ գյուղը գտնվում է III գոտում, ունի 0.4g արագացում և 9 բալ սեյսմիկություն:

Համաձայն ինժեներաերկրաբանական ուսումնասիրությունների արդյունքների նախատեսվող գործունեության տարածքը բարենպաստ է շինարարական աշխատանքների համար, որոշ դժվարություն կարող են առաջացնել մոտեցնող գրունտային ճանապարհները:

Սուրենավանի III գոտու հեռացնող ջրանցքի շրջանակներում դիտարկվել է նաև Արմաշի պոմպակայանի III գոտու աջ հեռացնող ջրանցքի տարածքը, քանի որ վերջինիս համար ևս ծրագրի շրջանակներում նախատեսված են վերականգնման աշխատանքների իրականացում՝ Արմաշի պոմպակայանի III գոտու աջ հեռացնող ջրանցքի տարածքի բնութագրերը նույնն են, ինչ Սուրենավանի III գոտու հեռացնող ջրանցքի համար:

Ստորև բերված են ջրանցքի կոորդինատները WGS-84 (ARMREF 02) կոորդինատային համակարգով:

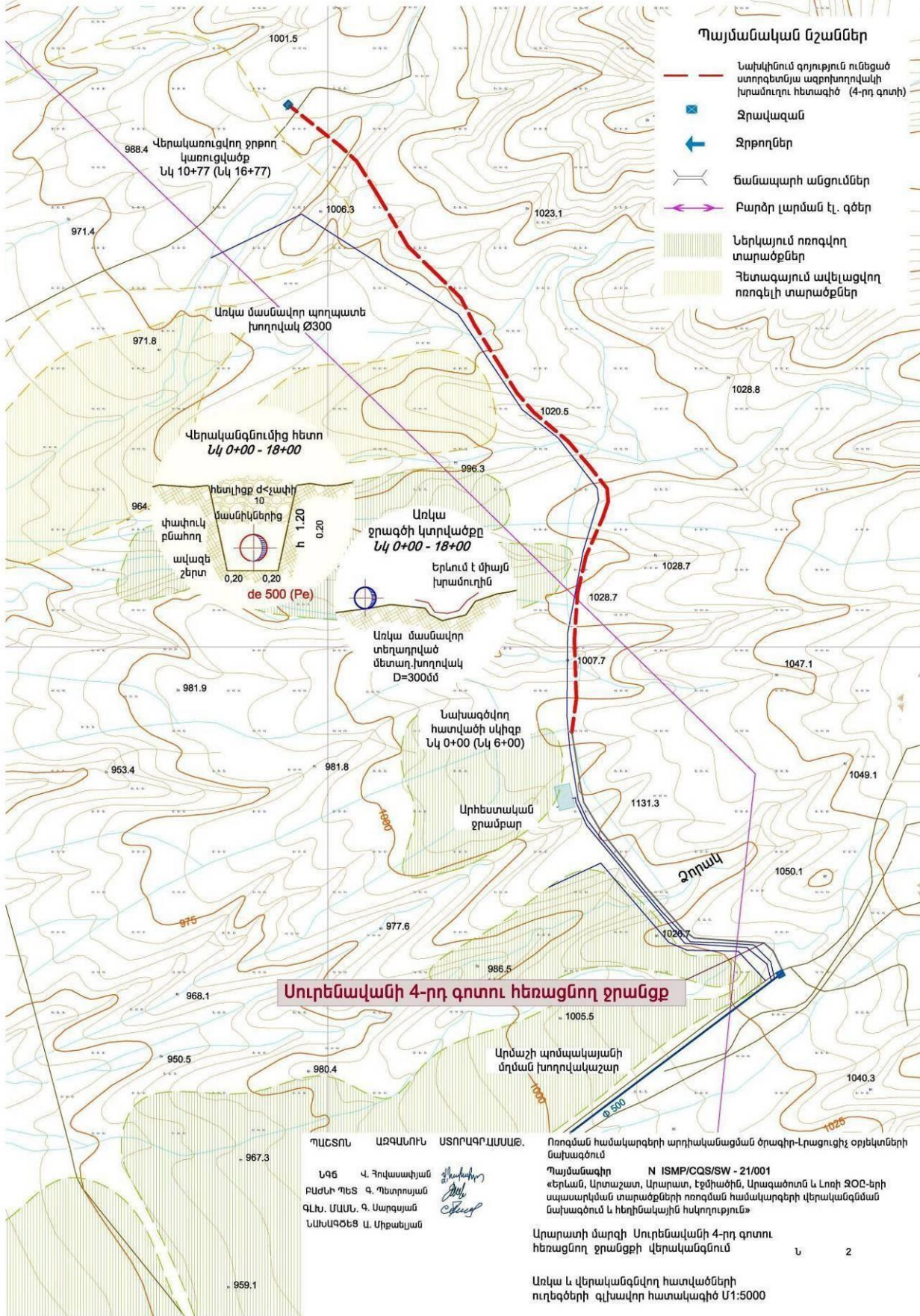
Արարատի մարզի Սուրենավան համայնքում ամրացված հենանիշերի ցանկ

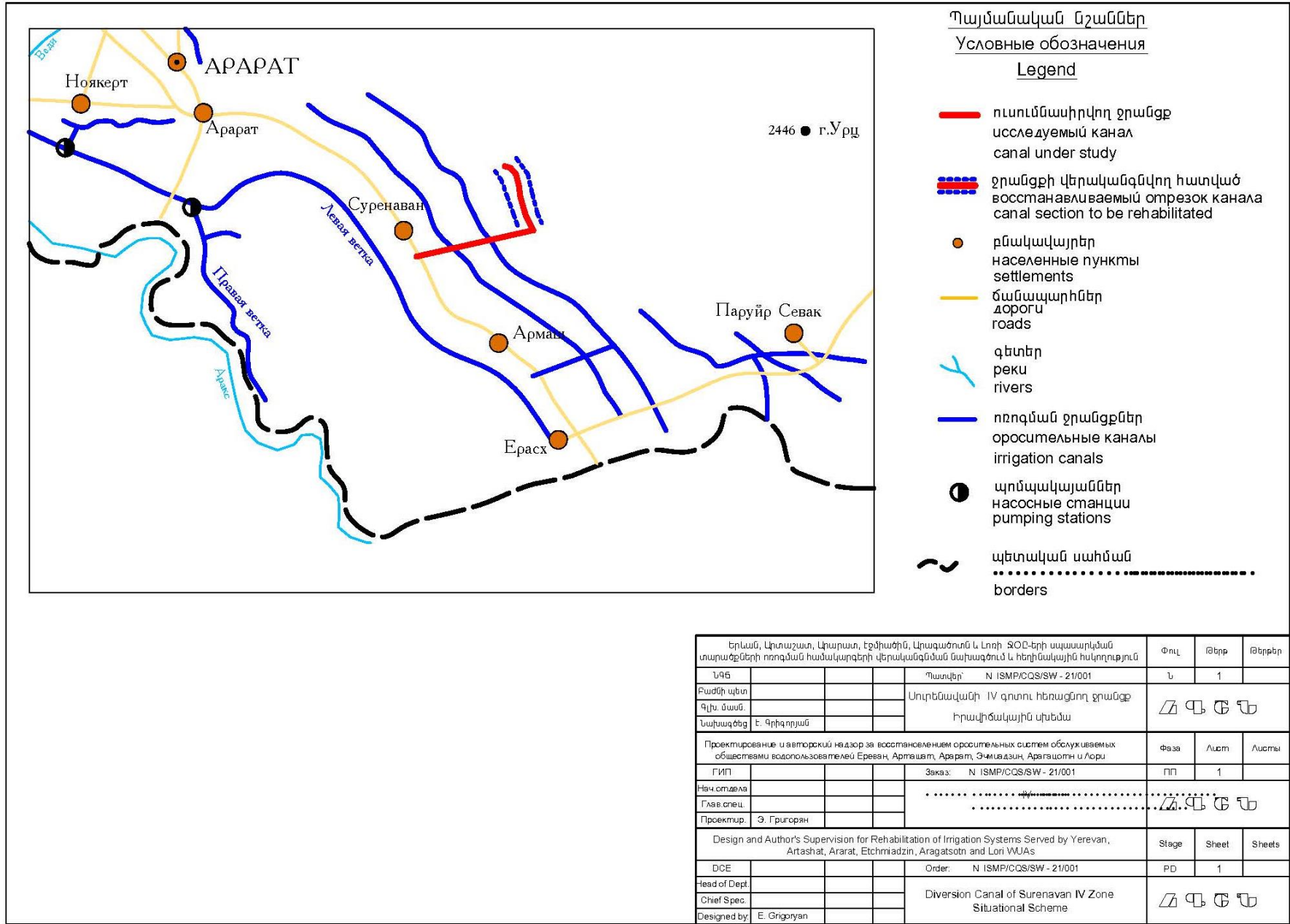
Անվանումը	X	Y	H
rp1	4407503.335	8483684.711	1032.424
rp2	4407512.231	8483681.486	1032.174
rp3	4407589.52	8483552.715	1031.527
rp4	4407741.239	8483439.298	1028.976

3.2. Կլիմայական պայմանները

Տարածքի կլիման բնութագրվում է տաք, շոգ ամառով և ցուրտ անհողմնային ֆիզիկաաշխարհագրական պայմաններով, որտեղ հուլիսի միջին ամսական ջերմաստիճանը՝ +21⁰C է, հարաբերական խոնավությունը՝ 35% է, լեռնահովտային քամիները՝ 2-3 մ/վրկ արագությամբ, իսկ հունվարին միջին ջերմաստիճանը՝ 0⁰C է մինչև -5⁰C, հարաբերական խոնավությունը՝ 60-70%: Օդի բացարձակ առավելագույն ջերմաստիճանը՝ +42⁰C, իսկ բացարձակ նվազագույնը՝ -30⁰C է: Տարեկան մթնոլորտային տեղումների քանակը կազմում է 238-348 մմ է: Գերակշռում են 0.8 մ/վրկ արագության արևմտյան և հյուսիս-արևմտյան ուղղության քամիները: Ձյան ծածկույթի հաստությունը հասնում է 36 սմ, ճնշումը՝ 50 կգ/մ²: Գրունտի սառեցման խորությունը՝ 41 սմ:

Ստորև բերված են Սուրենավանի ջրանցքի տեղանքի իրադրային սիսեման, շինարարության գլխավոր հատակագիծը և կլիմայական ցուցանիշները: Ցուցանիշները վերցված են Արարատի և Երասխի օդերևութաբանական կայանների տվյալներով, որոնք գտնվում են մոտավորապես նույն հեռավորության վրա՝ 7 – 8 կմ: Բացառություն է կազմում քամիների մասին աղյուսակը, որում միայն

Աղյուսակ 3.1. Մթնոլորտային օդի միջին ջերմաստիճանը

Օդերև- ութաբ. կայանը	Բարձրությունը ծովի մակար- դակից, մ	Միջին ջերմաստիճանը ըստ ամիսների, C°												Միջին տարե- կան	Բացարձ. Նվազա- գույն	Բացարձ. առավելա -գույն
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
Արարատ	818	-3.3	-0.3	6.5	13.3	18.0	22.4	26.2	25.8	20.9	13.7	6.2	-0.2	12.4	-32	42
Երասխ	802	-3.4	-0.5	6.4	13.5	18.2	22.6	26.6	26.1	21.4	13.9	6.6	-0.3	12.6	-28	42

Աղյուսակ 3.2 Օդի հարաբերական խոնավությունը

Օդերև- ութաբ. կայանը	Բարձրությունը ծովի մակար- դակից, մ	Օդի հարաբերական խոնավությունը ըստ ամիսների, %												Միջին տարե- կան	Միջին ամսական ժ. 15-ին	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		13	14
Արարատ	818	78	71	61	56	55	49	45	45	49	61	72	79	60	66	29
Երասխ	802	-	-	-	57	55	48	46	44	48	60	-	-	-	-	-

Աղյուսակ 3.3. Մթնոլորտային տեղումները և ձնածածկույթը

Բնակավայրի անվանումը	Տեղումների քանակը միջին ամսական / օրական առավելագույն, մմ												Տարեկան	Ձնածածկույթը, մմ	
	Ըստ ամիսների													Առավելագույն տասնօրյակային ձնածածկույթը, մմ	Տարվա ձնածածկույթի օրերը
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
Արարատ	16	18	25	35	35	23	10	6	8	18	21	16	231	35	28
	22	34	26	31	33	37	20	31	28	32	32	28	37		
Երասխ	19	18	27	30	36	23	9	6	8	20	24	18	238	-	-
	21	23	26	30	32	29	28	32	24	28	28	22	32		

Աղյուսակ 3.4. Քանու պարամետրերը Արարատի օդերևութաբանական կայանի տվյալներով

Բնակավայրի, օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Միջին տարեկան մթնոլորտային ճնշում, (հՊա)	Մսիսներ	Կրկնելիություն, % /միջին արագություն, մ/վրկ ըստ ուղղությունների								Անհողմությունների կոնսենսուսում-%	Միջին ամսական աստատում,մ/վ	Միջին տարեկան աստատում,մ/վ	Ուժեղ քամիներով (Մ 15/մվ) օտեռի ասումս	Հաշվարկային արագությունը, մ/վ, որը հնարավոր է մեկ անգամ "n" տարիների		
			Հյուսիսային (Հս)	Հյուսիսարևելյան (ՀսԱրլ)	Արևելյան (Արլ)	Հարավարևելյան (ՀվԱրլ)	Հարավ (Հվ)	Հարավարևմտյան (ՀվԱրմ)	Արևմտյան (Արմ)	Հյուսիսարևմտյան (ՀսԱրմ)					20	50	100
															16	17	18
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Արարատ	818	Հունվար	16	3	8	18	10	5	11	29	50	1.3	1.9	18	25	27	29
			1.9	1.6	1.7	2.7	2.1	1.5	1.9	2.2							
		Ապրիլ	13	4	8	29	15	5	8	18	28	2.3					
			2.7	2.3	2.7	3.4	2.8	2.7	2.4	2.8							
		Հուլիս	18	3	6	14	12	5	10	32	23	2.3					
			2.6	2.7	2.2	2.7	2.2	2.1	2.6	3.0							
		Հոկտեմբեր	17	3	8	18	13	4	11	26	39	1.5					
			2.3	1.8	1.7	2.3	2.0	1.9	2.1	2.5							

3.3. Օդային ավազան

ՀՀ տարածքում մթնոլորտային օդի աղտոտվածությունը վերահսկվում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ (այսուհետ՝ ՊՈԱԿ) կողմից:

2020 թվականի ընթացքում մթնոլորտային օդի որակի դիտարկումներ կատարվել են Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան, Արարատ, Ծաղկաձոր, Կապան, Քաջարան և Չարենցավան քաղաքներում: Որոշվել են մթնոլորտային օդում փոշու, փոշու մեջ մետաղների (մոտ 21 մետաղ), ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի օքսիդների, ածխածնի մոնօքսիդի և գետնամերձ օդոնի պարունակությունները: Ընդհանուր առմամբ 2020 թվականին կատարվել է մթնոլորտային օդի 33216 նմուշառում, իրականացվել 36012 դիտարկում:

ՊՈԱԿ-ը Սուրենավանի տարածքում չունի դիտակայան, չի տեղադրում պասիվ նմուշառիչներ, մթնոլորտային օդի աղտոտվածության վերաբերյալ ՊՈԱԿ-ում տվյալներ չկան:

Որոշակի պատկերացում բնակավայրերի օդային ավազանների աղտոտվածության մասին կարելի է ստանալ ՊՈԱԿ-ի առաջարկած է համապատասխան ձեռնարկ-ուղեցույցի¹: Ըստ այդ ուղեցույցի մինչև 10 հազար բնակչությամբ բնակավայրերի համար, որոնց շարքին է պատկանում Սուրենավանը (2700 բնակիչ), օդի ֆոնային աղտոտվածության ցուցանիշներն են.

- Փոշի՝ 0.2 մգ/մ³;
- Ծծմբի երկօքսիդ՝ 0.02 մգ/մ³;
- Ազոտի երկօքսիդ՝ 0.008 մգ/մ³;
- Ածխածնի օքսիդ՝ 0.4 մգ/մ³:

3.4. Ջրային ռեսուրսներ

Տարածաշրջանի հիմնական ջրային զարկերակը Արաքս գետն է:

Արաքսը հանրապետության խոշորագույն գետն է: Անդրսահմանային գետ է, որի ավազանն ընդգրկում է Թուրքիայի, Հայաստանի, Իրանի և Ադրբեջանի տարածքը:

Ունի 1072 կմ երկարություն², որից 200 կմ կազմում է Հայաստանի և Թուրքիայի սահմանը: Հայաստանի գետերի մեծագույն մասը (որոնց ավազանները, միայն վերցված, կազմում են հանրապետության տարածքի 73.5 տոկոսը) պատկանում է Արաքսի ավազանին: Արաքսը վաղնջական ժամանակներից հանդիսացել է հայոց քաղաքակրթության կարևոր բնօրրաններից մեկը:

Արաքսի սնումը խառն է, հորդացումը՝ մարտից հունիս, առավելագույնը՝ մայիսին: Առաջին հորդացումը՝ մարտ–ապրիլ, կապված է ցածրադիր վայրերի

1 ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ. «ՀՀ բնակավայրերի մթնոլորտային օդի աղտոտող նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաները» ուղեցույց-ձեռնարկ: Երևան-2011

² <https://hy.wikipedia.org/wiki/%D4%B1%D6%80%D5%A1%D6%84%D5%BD>

ձնհալքի և գարնանային անձրևների հետ, երկրորդը (ավելի բուռն)՝ մայիս-հունիս, լեռների ձնհալքի հետ: Ամենացածր մակարդակները լինում են հուլիս-օգոստոսին և ձմռանը: Երրորդ թույլ հորդացումը աշնանային անձրևներից է: Հորդացման ժամանակ Արաքսը մեծ ավերածություններ է առաջացնում, հատկապես Արարատյան, Միլիի ու Մուղանի դաշտերում: Հորդացումների ժամանակ Արաքսը միջին և ստորին հոսանքներում հաճախակի փոխում է իր հունը՝ միշտ շարժվելով դեպի հարավ:

3.5. Հողածածկ

Նախատեսվող գործունեության տարածքին հիմնականում բնորոշ են բաց շագանակագույն խճաքարային տեղ-տեղ ցեմենտացած հողային տիպեր: Առանձին տեղամասերում հողերը ներկայացված են նաև դարչնագույն հողերի կրազերծված ենթատիպով:

Անմիջապես աշխատանքների տեղամասերում հողածածկ չկա: Այստեղ առկա են գործող ջրանցքի առանձին հատվածները: Շինարարական հրապարակների համար տարածքները ընտրվում են սլապատ կամ ասֆալտապատ հատվածներում՝ նոր տարածքների վնասումը բացառելու համար:

Երկրաբանային թուղիակն կառուցվածքում մասնակցում են հետևյալ շերտերը (վերևից

ներքև)՝

ա)Շերտ-1

Ավազակավային գրունտ բաց շագանակագույն, կոպճի և մանրախճի պարունակությամբ մինչև 10%-ի չափով, թույլ խոնավ, կիսապինդ թանձրության: Բեկորային նյութը միջին և թույլ հղկվածության է, ներկայացված տարբեր ապարներով: Ունի լայն տարածում այգիների ու դաշտերի տարածքում՝ 0.2-0.7 մետր հզորությամբ (կուլտիվացիայի շնորհիվ օգտագործվում է որպես հողատեսակ ցանքերի և այգիների համար): Ժամանակակից էյուրոպիալ-դեյուրոպիալ-պրոյուրոպիալ առաջացումներ: $\sigma_{1\beta 33^g}$ - III, $p=1.80$ տ/մ³, $\varphi=22^\circ$, $C=3$ ԿՊա, $R_o=180$ ԿՊա

բ)Շերտ-2

Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցոնով մինչև 30%-ի չափով, միջին խտության: Բեկորային նյութը միջին, թույլ հղկվածության և անկանոն ձևերի է, ներկայացված տարբեր ապարներով: Ունի լայն տարածում ամբողջ փոքրաթեք լանջերում և ձորակներում, 2.0 և ավելի մետր հզորությամբ: Չորրորդական ժամանակի ալյուրիալ-պրոյուրոպիալ առաջացումներ: $\sigma_{1\beta 6^g}$ - IV, $p=2.1$ տ/մ³, $\varphi=34^\circ$, $C=0$ ԿՊա, $R_o=300$ ԿՊա

գ)Շերտ-3

Բեկորախճային գրունտ կավավազային լցոնով 20-25%-ի չափով, միջին խտության: Բեկորային նյութը անկանոն ձևերի է, ներկայացված տարբեր ապարներով: Ունի լայն տարածում, 2.0 և ավելի մետր: Ժամանակակից դեյուրոպիալ-կոյուրոպիալ առաջացումներ: $\sigma_{1\beta 17^w}$ - V, $p=2.3$ տ/մ³, $\varphi=36^\circ$, $C=0$ ԿՊա, $R_o=350$ ԿՊա

ՀՀ սեյսմիկ գոտևորման սխեմատիկ քարտեզի համաձայն Սուրենավան գյուղը գտնվում է III գոտում, ունի 0.4g արագացում և 9 բալ սեյսմիկություն:

Տարածքը բարենպաստ է շինարարության համար, որոշ դժվարություն կարող է առաջացնել մոտեցման գրունտային ճանապարհները կամ ծառայատումները:

Ուղեգծերի համառոտ նկարագիրը

Սուրենավանի ոռոգման համակարգի արդիականացման ծրագրի շրջանակներում, անհրաժեշտ է նախագծել 4-րդ գոտու՝ 1.8 կմ հեռացնող ջրանցքի ուղեգիծ:

4-րդ գոտու հեռացնող ջրանցքը՝ 1.8 կմ երկարությամբ սկիզբ է առնում առկա Արմաշի պոմպակայանի մղման խողովակաշարի համապատասխան տեղից և անցնելով ոռոգվող հողերի եզրամասերով, հյուսիսարևմտյան ուղղությամբ, հասնում է ՆԿ 18+00 կետը՝ ուղեգծի վերջը:

Ստորև բերվում է ուղեգծի երկրաբանալիթոլոգիական կտրվածքը ըստ նշակետի և շինարարական մշակման կարգի, համաձայն ՀՀՇՆ նորմերի:

ՆԿ 0+00 – 2+00

- Շերտ-1** 0.0-0.5 Ավազակավային գրունտ բաց շագանակագույն, կոպճի և մանրախճի պարունակությամբ մինչև 10%-ի չափով: Ժ1Ց33^ա – III
- Շերտ-2** 0.5-1.0 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցոնով մինչև 30%-ի չափով: Ժ1Ց6^ա - IV
- Շերտ-3** 1.0-2.0 Բեկորախճային գրունտ կավավազային լցոնով մինչև 25%-ի չափով: Ժ1Ց17^ա – V

ՆԿ 2+00 – 7+50

- Շերտ-1** 0.0-0.2 Ավազակավային գրունտ բաց շագանակագույն, կոպճի և մանրախճի պարունակությամբ մինչև 10%-ի չափով: Ժ1Ց33^ա – III
- Շերտ-2** 0.2-2.0 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցոնով մինչև 30%-ի չափով: Ժ1Ց6^ա – IV

ՆԿ 7+50 – 18+00 (ուղեգծի վերջը)

- Շերտ-2** 0.0-2.5 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցոնով մինչև 30%-ի չափով: Ժ1Ց6^ա - IV

Փորվածքների նկարագիր

ՄԿ – 1 (ՆԿ 0+10)

- 0.0 - 0.5 Ավազակավային գրունտ բաց շագանակագույն, կոպճի և մանրախճի պարունակությամբ մինչև 10%-ի չափով, թույլ խոնավ, կիսապինդ թանձրությամբ: Բեկորային նյութը միջին, թույլ հղկվածության է, ներկայացված տարբեր ապարներով:
- 0.5 - 1.0 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցոնով մինչև 30%-ի չափով, միջին խտության: Բեկորային նյութը միջին և թույլ հղկվածության է, անկանոն ձևերի, ներկայացված տարբեր ապարներով:
- 1.0 - 2.0 Բեկորախճային գրունտ կավավազային լցոնով մինչև 20-25%-ի չափով, միջին խտության: Բեկորային նյութը անկանոն ձևերի է, ներկայացված տարբեր ապարներով:

ՄԿ – 2 (ՆԿ 3+00)

- 0.0 - 0.3 Ավազակավային գրունտ բաց շագանակագույն, կոպճի և մանրախճի պարունակությամբ մինչև 10%-ի չափով, թույլ խոնավ, կիսապինդ թանձրությամբ: Բեկորային նյութը միջին, թույլ հղկվածության է, ներկայացված տարբեր ապարներով:
- 0.3 - 2.0 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցոնով մինչև 30%-ի չափով, միջին խտության: Բեկորային նյութը միջին և թույլ հղկվածության է, անկանոն ձևերի, ներկայացված տարբեր ապարներով:

ՄԿ – 3 (ՆԿ 5+50)

- 0.0 - 0.2 Ավագակավային գրունտ բաց շագանակագույն, կոպճի և մանրախճի պարունակությամբ մինչև 10%-ի չափով, թույլ խոնավ, կիսապինդ թանձրությամբ: Բեկորային նյութը միջին, թույլ հղկվածության է, ներկայացված տարբեր ապարներով:
- 0.2 - 1.9 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցնով մինչև 30%-ի չափով, միջին խտության: Բեկորային նյութը միջին և թույլ հղկվածության է, անկանոն ձևերի, ներկայացված տարբեր ապարներով:

ՄԿ – 4 (ՆԿ 8+50)

- 0.0 - 2.0 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցնով մինչև 30%-ի չափով, միջին խտության: Բեկորային նյութը միջին և թույլ հղկվածության է, անկանոն ձևերի, ներկայացված տարբեր ապարներով:

ՄԿ – 5 (ՆԿ 11+00)

- 0.0 - 1.8 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցնով մինչև 30%-ի չափով, միջին խտության: Բեկորային նյութը միջին և թույլ հղկվածության է, անկանոն ձևերի, ներկայացված տարբեր ապարներով:

ՄԿ – 6 (ՆԿ 14+00)

- 0.0 - 2.0 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցնով մինչև 30%-ի չափով, միջին խտության: Բեկորային նյութը միջին և թույլ հղկվածության է, անկանոն ձևերի, ներկայացված տարբեր ապարներով:

ՄԿ – 7 (ՆԿ 17+00)

- 0.0 - 2.5 Ճալաքարակոպճային գրունտ կավավազային լցնով մինչև 30%-ի չափով, միջին խտության: Բեկորային նյութը միջին և թույլ հղկվածության է, անկանոն ձևերի, ներկայացված տարբեր ապարներով:

3.6. Կենսաբազմազանություն

3.6.1. Տարածաշրջանի բուսական աշխարհ

Արարատի մարզում բուսականությունը կիսաանապատային է և անապատային:

Սուրենավանի տարածաշրջանի բուսաաշխարհագրական տեսակետից պատկանում է Երևանի ֆլորիստիկ շրջանին, որտեղ յուրահատուկ են կիսաանապատային և անապատային բուսականությունը:

Տարածքի բնական բուսածածկը ներկայացված է հիմնականում կիսաանապատային բուսականությամբ՝ օշինդրա-էֆեմերային մասնակցությամբ, որոնցից որպես դոմինանտ հանդիսանում են /*Artemisia fragrans* Willd, *Kochia prostrata*, *Schrad Aegilops* և այլն/:

Տարածքում առկա է ջրային և ջրամերձ բուսականություն, որը դրենաժային առուների և արհեստական ջրավազանային համակարգերի ստեղծման արդյունք է: Տեսակային բազմազանության առումով տարածքին բնորոշ են³ Վարդազգիների - *Rosaceae*, Հացազգիների - *Poaceae*, Բարդաձաղկավորների - *Asteraceae*, Լոբազգիների - *Fabaceae*, Մատիտեղազգիների - *Polygonaceae* և Խաչածաղկավորների - *Brassicaceae* ընտանիքները: Ծառերը բացակայում են, որը հավանաբար պայմանավորված է գրունտային աղի ջրերի մոտիկությամբ և օդի չորությամբ:

Դիտարկվող տարածքում պահպանության կարիք ունեցող բուսատեսակներից են՝ իշակաթնուկ Վեդու-*Euphorbia vedita*, Խնկեղեգ ճահճային-*Acorus calamus* L., Պատատուկ փոփոխական-*Convolvulus commutatus* Boiss,

Կաթնուկ Թախտաջանի-Lactuca Takhtadzani Sosn, Գազ տարօրինակ- Astragalus paradoxus և այլն:

Հայաստանի Հանրապետության Բույսերի Կարմիր գրքում (2010) որպես վտանգված (EN) տեսակներ հարակից տարածքում հանդիպում են՝ օջան Թամամջանի (SALSOLA TAMAMSCHJANAE), կարմրան ութառեջանի (TANARIX OCTANDRA), խանձիլ հաղարջի (Rheum ribes L.) կատեգորիա CR B 1 ab(iii, iv) + 2 ab(iii, iv) կրիտիկական վիճակում գտնվող տեսակ: Չնայած այս տեսակները հետազոտվող տարածքում մեծ թիվ են կազմում, սակայն Հայաստանում հազվադեպ են հանդիպում:

Վայրի օգտակար բուսատեսակներից հարակից տարածքում հանդիպում են՝ Տարկավան սովորական- Tanacetum vulgare, Տորոն ներկատու- Rubia tinctorum, Կատվախոտ դեղատու- Valeriana officinalis, սպանդ սովորական- Reganum harmala:

Ամփոջապես աշխատանքների վայրում բուսածածկ չկա:

3.6.2. Կենդանական աշխարհ

Հետազոտվող տարածքը գտնվում է աղուտային կիսաանա-պատների գոտում, սակայն շրջապատված է արհեստական ջրամբարների ցանցով, ինչն ապահովում է այս տարածքի կենդանական աշխարհի զգալի բազմազանությունը: Անողնաշար կենդանիներից տարածաշրջանում դիտարկվել են փափկամարմինների հետևյալ տեսակները՝ Zonitoides nitidus, Planorbis planorbis, Gyraulus acronicus, Pupilla signata, միջատներից ճպուռների կարգի՝ Coenagrionidae և Libellulidae ընտանիքների ներկայացուցիչներ: Ողնաշարավորներներից դիտարկվել են երկկենցաղների երկու տեսակներ՝ կանաչ դոդոշ (Bufo /Pseudopedalia/ variabilis) և լճագորտ (Pelophilax ridibundus), որոնք պատկանում են հանրապետության տարածքում լայնորեն տարածված և մեծաթիվ տեսակների թվին:

Տարածաշրջանում հանդիպող կաթնասունների տեսակային կազմում ընդգրկված են՝ Լայնականջ ոզնի Erinaceus (Hemiechinus) auritus Gmelin, Սրականջ գիշերային չղջիկ Myotis blythi Tomes, Միջերկրածովային չղջիկ P. (P) kuhli Kuhl, Փոքր պայտաքիթ Rhinolophus hipposiderus Bechst, Աղվես Vulpes vulpes L., Շնագայլ Canis aureus, Գայլ Canis lupus L., Ջրասամույր Lutra lutra, L., Եվրոպական նապաստակ Lepus europaeus Pall., Վայրի խոզ Sus scrofa L., Պարսկական ավազամուկ Meriones persicus Blanf. Մոխրագույն համստերիկ Cricetulus migratoris Pall. և այլն:

Կարմիր գրքում գրանցված տեսակներից տարածքում հանդիպում են՝ Գեղանի կռունկ - Anthropoides virgo L, Ծովային քարադր-Charadris alexsarinus L. Հայկական որոռ-Larus armenicus Buturlin, Ջրարծիվ-Pandion haliaetus L. Մոխրագույն սագ-Anser anser L, Կարմիր բադ-Tadorna ferruginea Pall. Կանաչ մեղվակեր-Merops Superciliosus L. և Ներկարար-Coracias garrulus L.:

Կաթնասունների հետևյալ տեսակները նույնպես գրանցված են ՀՀ Կարմիր գրքում՝ Լայնականջ ոզնի Erinaceus (Hemiechinus) auritus Gmelin, Խայտաքիս

Vormela peregusna Guldenstaedt, Դալի ավազամուկ Meriones dahli Shidl Փոքր ճագարամուկ Allactaga elater Liichtenstein:

Բնապահպանական նախնական զննությամբ պարզվել է, որ նախատեսվող գործունեության տարածքներում չկան էնդեմիկ կամ Կարմիր գրքում գրանցված որևէ բուսատեսակ և կենդանատեսակ, բացակայում են նաև միգրացիոն ուղիները՝ տարածքի ուրբանացված լինելու պատճառով:

Ծրագրով նախատեսված աշխատանքները ներառում են արդեն գոյություն ունեցող կառուցվածքների վերականգնման աշխատանքներ, հետևաբար դրանց ազդեցությունը բնական լանդշաֆտների վրա կլինի նվազագույն՝ կրելով ժամանակավոր բնույթ:

3.6.3. Վտանգված էկոհամակարգեր, բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ

Սուրենավանի տարածաշրջանում բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ (ԲՀՊՏ) չկան: Մոտակա ԲՀՊՏ-ը «Խոսրովի անտար» պետական արգելոցն է, որի հեռավորությունը ջրանցքի տարածքից կազմում է ավելի քան 12 կմ:

3.7. Սոցիալական պայմանները

Սուրենավան

Մակերես՝ 27.69կմ²

Բնակչություն՝ 2700

Սուրենավանը գտնվում է Արարատի տարածաշրջանում, Արարատ քաղաքից 9 կմ հարավ-արևելք: Մարզկենտրոնից գտնվում է 22 կմ հեռավորության վրա: Նախկինում ունեցել է Ավշար Արագոյանի, Ավշար Մեծ, Օվշար, Օվչար անվանումները: 1946 թ-ին Սուրենավան է վերանվանվել ի պատիվ հեղափոխական Սուրեն Սպանդարյանի:

Գյուղը տեղադրված է Արարտյան դաշտի արևելյան եզրին, Ուրծի լեռնաշղթայի հարավային նախալեռներում: Ծովի մակարդակից ունի 815 մ բարձրություն: Կլիման չոր խիստ ցամաքային է: Ձմեռները սկսվում են դեկտեմբերի կեսերին, հունվարյան միջին ջերմաստիճանը տատանվում է -3-ից -5 աստիճան: Ամառը տևական է՝ մայիսից մինչև հոկտեմբեր, օդի միջին ամսական ջերմությունը հասնում է 24-ից 26 աստիճան, իսկ առավելագույնը՝ 42աստիճան: Հաճախ լինում են խորշակներ, որնք զգալի վնաս են հասցնում գյուղատնտեսությանը: Մթնոլորտային տարեկան տեղումների քանակը 250-300մմ է: Բնական լանդշաֆտները կիսանապատներ են, որոնք ոռոգման ընթացքում վեր են ածվել կուլտուր-ոռոգելի լանդշաֆտի: Ագրոկլիմայական տեսակետից համայնքն ընկած է բացարձակ ոռոգման գոտում:

Բնակչության մի մասը երկվորներ են՝ Իրանի Սպահան և Սուլթանաբադ քաղաքներից և Հայաստանի այլ շրջաններից: 1897 թ-ին գյուղն ունեցել է 49, 1926 թ-ին՝ 110, 1970 թ-ին՝ 1836, 1979 թ-ին՝ 2073, 1989 թ-ին՝ 2406 բնակիչ: Ըստ 2005 թ-ի ազգային վիճակագրական ծառայության տվյալների համայնքի բնակչությունը կազմում է 2460 մարդ, որից 49% տղամարդիկ են, իսկ կանայք՝ 51%: Մինչաշխատունակ տարիքի

բնակչությունը կազմում է 25%, աշխատունակ տարիքի ներկայացուցիչները՝ 66%, հետաշխատունակները՝ 9%: Գյուղն ունի 605 տնտեսություն: Ունի դպրոց, գրադարան, մանկապարտեզ, ծննդատուն, բուժկետ, կապի հանգույց: Համայնքի տնտեսության մասնագիտացման ճյուղը գյուղատնտեսությունն է, համախառն բերքի մեծ մասը տալիս է բուսաբուծությունը: Գյուղատնտեսակն նշանակության հողերը կազմում են շուրջ 2308հա: Համայնքի հիմնական մասն օգտագործվում են որպես վարելահողեր՝ զբաղեցնելով մոտ 1232հա: Ունի պտղատու և խաղողի այգիներ, համապատասխանաբար կազմելով 78հա և 172հա: Զբաղվում են այգեգործությամբ, խաղողագործությամբ, դաշտավարությամբ, բանջարաբուծությամբ: Մշակում են ջերմասեր բանջարաբուստանային, հացահատիկային, կերային կուլտուրաներ, :Համեմատաբար ընդարձակ մակերես են զբաղեցնում արոտավայրերը՝ շուրջ 568 հա: Կան խոտհարքեր: Զբաղվում են կաթնամսատու անասնապահությամբ, թռչնաբուծությամբ: Արդյունաբերություն գործնականում չունի:

Համայնքի հիմնախնդիրների մեջ կարևորվում է ոռոգման ջրի հիմնախնդիրը, գյուղամիջյան ճանապարհների վերանորոգումը:

3.8. Պատմամշակութային հուշարձաններ

Ծրագրի իրականացումը չի կարող ունենալ որևէ բացասական ազդեցություն ոռոգման համակարգերն ընդգրկող բնակավայրերի պատմամշակութային և/կամ հնագիտական հուշարձանների վրա:

Բոլոր աշխատանքներն իրականացվելու են բնակավայրերի բնակելի տարածքներից դուրս՝ արդեն գոյություն ունեցող ոռոգման համակարգերի ուղեգծերում կամ ուղեգծերին զուգահեռ (առավելագույնը 3մ հեռավորության վրա) տարածքներում:

4. ՆԱԽԱՏԵՄՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

4.1. Նախատեսվող աշխատանքները

Սուրենավան IV գոտու հեռացնող ջրանցքի սկիզբ է առնում Արմաշ պ/կ IV գոտու ճնշումային ավազանից:

Սուրենավանի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի իշխման տակ գտնվում են Սուրենավանի համայնքի 146.6 հա ոռոգվող հողեր, այդ թվում՝ 134 հա փաստացի ոռոգվող հողատարածքներ:

Հեռացնող ջրանցքի ընդհանուր երկարությունը կազմում է 1.83կմ և ամբողջությամբ ենթակա է վերականգնման: Նախկին ջրանցքը եղել է փակ 400մմ-ոց ասբոցեմենտային ջրատար, որն այժմ գոյություն չունի, քանի որ թալանվել է դեռևս 1990-ականներին: Դրանից հետո անհատ ջրօգտագործողները՝ յուրաքանչյուրն իր համար, կառուցել է փոքր տրամաչափի փակ ցանց, որոնք դժվարացնում են պոմպի աշխատանքն՝ իր բացասական հետևանքով:

Համաձայն Պատվիրատուի կողմից ներկայացված նյութերի, ջրանցքի սկզբնամասի 600մ հատվածի համար առկա է նախագիծ, որը իրականացվել է “Սողուլ” ՍՊԸ-ի կողմից: Սույն ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է իրականացվել ջրանցքի մնացած 1230մ հատվածի նախագծումը: Ջրանցքի ճնշումային ավազանի հատվածում ներկայումս ճնշումային խողովակաշարը խցափակված է, որից ներքև 5-10 մ հեռավորության վրա այդ խողովակաշարից սկիզբ են առնում ճնշումային դեպի ձախ հողատարածքները գնացող երեք ջրագծեր՝ երկուսը ТСII-250 տիպի ցինկապատ և մեկը մետաղական 219մմ տրամագծի խողովակաշարեր, որոնք կառուցվել են համայնքի ֆերմերների ուժերով: Ջրի կորուստները հասնում են մինչև 27% -ի:

Նախկինում ճնշումային ավազանից կառուցված է եղել հեռացնող ստորգետնյա ասբոցեմենտային խողովակաշար D400մմ տրամագծով: Ներկա դրությամբ այդ խողովակները հանված են և տեղում երևում է դրանց ուղեգիծը:

Համաձայն “Սողուլ” ՍՊԸ-ի կողմից նախկինում իրականացված նախագծի, նախատեսվել է բետոնային ճնշումային ավազանի վերականգնում և ստորգետնյա տեղադրումով նոր պոլիէթիլենային D400մմ տրամագծի ճնշումային խողովակաշար:

4.2. Տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ

4.2.1. Շինարարության կազմակերպման համառոտ նկարագիր

Շինմոնտաժային աշխատանքների իրականացման տեխնոլոգիայի տեսանկյունից շինարարությունն իրականացվելու է ավանդական եղանակներով՝ համապատասխան շինարարական մեքենաների ու մեխանիզմների կիրառմամբ:

Շինարարական տեխնիկայի մուտքը դեպի ոռոգման համակարգերի տարածքներ նախատեսվում է իրականացնել գոյություն ունեցող ճանապարհներով, իսկ շինարարության նյութատեխնիկական մատակարարումն իրականացնել լիցենզավորված շինարարական կազմակերպություններից:

Շինարարության նյութատեխնիկական մատակարարումը նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ սխեմայով.

- շաղախը և բետոնը կառաքվեն մոտակա բետոնաշաղախային հանգույցներից՝ մասնագիտացված տրանսպորտային միջոցներով: Առաքումը կկազմակերպվի այնպիսի պարբերականությամբ, որ ապահովվի շին. աշխատանքների անընդհատությունը:

- հավաքովի ե/բ կոնստրուկցիաների էլեմենտների պատրաստման համար նախատեսվում է տրվում օգտագործել հարակից տարածքների շինարարական արդյունաբերության հզորությունները:

- առանձին մետաղական կոնստրուկցիաները, մոնտաժային իրերն ավտոմոբիլային փոխադրամիջոցներով կբերվեն անմիջապես շինարարական հրապարակ, որտեղ կիրականացվի դրանց տեղադրումն ու պահեստավորումը:

Հողային աշխատանքների հաշվարկն իրականացվել է համաձայն

երկրաբանական կտրվածքների: Նախատեսվող գործունեության ժամանակ առաջացող թափոնները հիմնականում 4-րդ և 5-րդ դասի են (համաձայն ՀՀ բնապահպանության նախարարի 2006թ. հոկտեմբերի 26-ի «Հայաստանի Հանրապետությունում գոյացող արտադրության (այդ թվում ընդերքօգտագործման) և սպառման թափոնների ցանկը հաստատելու մասին» N342-Ն հրամանի): Դրանք իրենցից ներկայացնում են շինարարության խառը թափոններ (3990130001005), ոչ պիտանի հանույթը և հողային աշխատանքների դեպքում հողային, ավազային շլամը (3160250004004), ինչպես նաև շինարարական աշխատանքներում ներգրավված անձնակազմի կողմից առաջացրած կենցաղային աղբը: Վերջիններիս ընդհանուր քանակները շինարարության ողջ ընթացքի համար՝ ըստ առանձին ոռոգման օբյեկտների, բերված են աղյուսակ 4.1-ում:

Աղյուսակ 4.1. Հողային աշխատանքների ծավալներն ու առաջացած թափոնների քանակը

Ոռոգման համակարգի անվանումը	Խրամ. քանդման ընդհ. մակերեսը, մ ²	Հանույթ, մ ³	Ետլիցք, մ ³	Ավելցուկայի ն գրունտ, մ ³	Բուսահո ղ, մ ³	Կենցաղային աղբի կանխատեսվող տարեկան քանակ, կգ
Սուրենավանի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի	1562	2550	1583	967	-	210

Շինարարական աղբի փաստացի քանակի որոշումը և ծավալաթերթով նախատեսված վճարումը հնարավոր է իրականացնել միայն տեղամասի տեխնիկական հսկողություն իրականացնող ինժեների և հեղինակային հսկողություն իրականացնող կազմակերպության համաձայնության դեպքում:

Շինարարական աղբը շինհրապարակից պարբերաբար կհեռացվի տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հատկացված վայր՝ ծածկով ապահովված բեռնատարներով:

Կենցաղային աղբի կուտակման համար շին. հրապարակն ապահովված կլինի համապատասխան աղբամաններով: Շինարարության և շահագործման փուլում առաջացած կենցաղային աղբը աղբահավաք ծառայության կողմից կտեղափոխվի մոտակա աղբավայր:

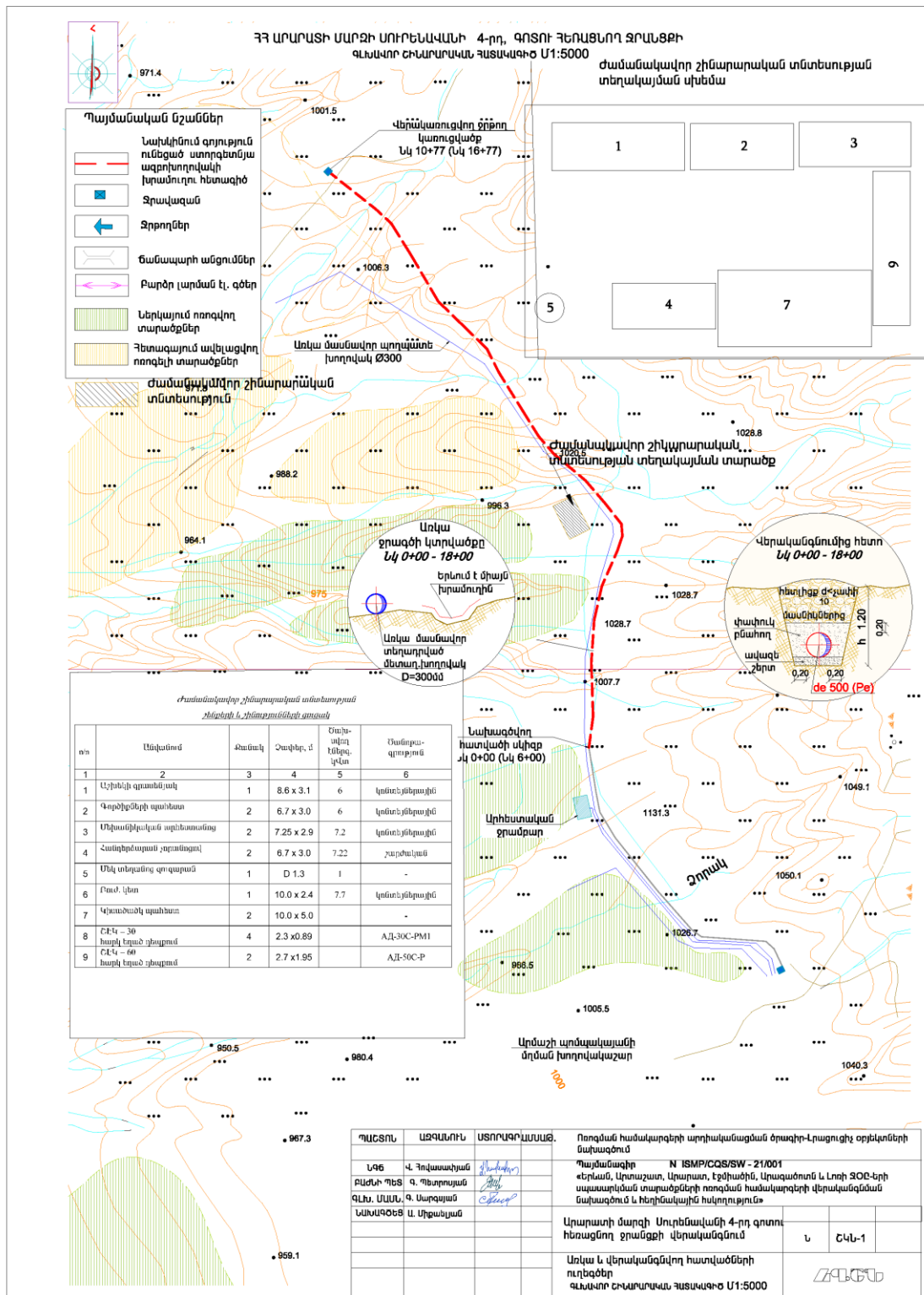
Շինարարության նորմատիվ տևողությունը, որը այս ծրագրում ընդգրկված ոռոգման բոլոր համակարգերի համար կազմում է ընդհանուր 17 ամիս, որոշվել է հաշվի առնելով օբյեկտների նշանակությունը, կոնստրուկտիվ բնութագրերն ու շինարարության ընդհանուր ծավալը:

Այս ժամանակահավածը ներառում է նաև վեգետացիոն ժամանակահատվածը և շինարարության հնարավոր ընդհատումները՝ պայմանավորված ցուրտ եղանակային պայմաններով:

Շինարարական աշխատանքների իրականացման համար ներգրավված

բանվորական ուժը հիմնականում կլինի տեղական համայնքներից ներգրավված համապատասխան որակավորում ունեցող մասնագետների բրիգադ: Ոչ մասնագիտական բանվորական ուժի կիրառումը պետք է հասցվի նվազագույնի: Ոռոգման համակարգերում շինարարության ընդհանուր ղեկավարությունը կիրականացվի տեղամասի պետերի և աշխույժների կողմից:

Ստորև բերված է շինարարության գլխավոր հատակագիծը շինարարության բնութագրերով և ցուցանիշներով:

4.2.2. Տեխնիկական միջոցներ

Աշխատանքների կատարման համար նախատեսվում է օգտագործել հետևյալ մեքենաները և մախանիզմները.

Աղյուսակ 4.2. Հիմնական մեքենաների և մեխանիզմների մոտավոր քանակությունը

Հ/Հ	Մեքենաների և մեխանիզմների անվանում	Մեքենաների մակնիշը և տիպը	Քանակ, հատ
1	2	3	4
1	Ավտոինքնաթափ	բեռնատվ. 10տ	3
2	Ավտոբետոնախառնիչ	տարողությունը 2մ ³	1
3	Ավտոամբարձիչ	բեռնատվ. 12տ	1
4	Բուլդոզեր	հզորությունը 59-96կՎտ	1
5	Ձեռքի պնեմատոփիչ	40կգ	2
6	Էքսկավատոր	նեղ շերտի 0.65մ ³	1
7	Խորքային վիբրատոր	ԻՎ	2
8	Չողման ապարատ պողպատի համար	-	1
9	Չողման ապարատ պոլիէթիլենի համար	-	1
10	Գլղոն ինքնագնած	6տ	1

Աղյուսակ 4.3.Ժամանակավոր շինարարական տնտեսության շենքերի և շինությունների ցուցակ

n/n	Անվանում	Քանակ	Չափեր, մ	Ծախսվող էներգ. կՎտ	Ծանոթագրություն
1	2	3	4	5	6
1	Աշխեկի գրասենյակ	1	8.6 x 3.1	6	կոնտեյներային
2	Գործիքների պահեստ	2	6.7 x 3.0	6	կոնտեյներային
3	Մեխանիկական արհեստանոց	2	7.25 x 2.9	7.2	կոնտեյներային
4	Հանդերձարան չորանոցով	2	6.7 x 3.0	7.22	շարժական
5	Մեկ տեղանոց զուգարան	1	D 1.3	1	-
6	Բուժ. կետ	1	10.0 x 2.4	7.7	կոնտեյներային
7	Կիսաձածկ պահեստ	2	10.0 x 5.0		-
8	ՇԷԿ- 30 հարկ եղած դեպքում	4	2.3 x 0.89		ԱԴ-30C-PM1
9	ՇԷԿ - 60 հարկ եղած դեպքում	2	2.7 x 1.95		ԱԴ-50C-P

Շինարարության տնտեսությունը

-Բնահողերի քանդում- 2536մ³:139=18:25=1ամիս

-պողպատե խողովակների մոնտաժ – 43մ:35=1.3:25=0.1ամիս

-պոլիէթիլենե խողովակների մոնտաժ – 1060մ:18=59:25=2ամիս

Շինարարության ընդհանուր ժամկետը կկազմի՝ $2+(0.1+1)*0.3=2+0.33=3$ ալլ աշխատանքեր և նախապատրաստական շրջանը =5ամիս ներառյալ վեգետացիոն ժամանակահատվածը և հնարավոր, ձմեռային սուղ պայմաններից ելնելով,

շինարարության ընդհատումները: Շինարարության ընթացքում կապալառուն վեզետացիոն հատվածը ընդունում է որպես տեխնիկական ընդմիջում:

Աշխատուժի քանակը

Շինարարության աշխատանքների իրականացման համար ներգրավված բանվորական ուժը հիմնականում պետք է լինի բարձր որակավորում ունեցող մասնագետների բրիգադ, ներառյալ էլեկտրագողողներ և բետոնագործներ:

Ոչ մասնագիտական բանվորական ուժի կիրառումը պետք է հասցվի նվազագույնի:

Շինարարության ընդհանուր ղեկավարությունը իրագործվելու է տեղամասի պետի և աշխեկի կողմից:

Աշխատուժի ընդհանուր քանակը – 15 հոգի ներառյալ օժանդակ կառույցների աշխատողները

Բուսահողը բացակայում է:

4.3. Նյութերի և բնառեսուրսների օգտագործում

Աշխատանքների իրականացման համար նախատեսվում է օգտագործել բետոնային խառնուրդ, ամրաններ, ջրամեկուսիչ նյութեր, եռակցման էլեկտրողներ և այլն: Նյութերի ցանկը և քանակները կներկայացվեն աշխատանքային նախագծում:

Բնառեսուրսներից օգտագործվելու է միայն ջուր՝ փոշենստեցման և աշխատողների կենցաղային կարիքների համար:

Ջրապահանջի ստույգ ծավալները նույնպես կներկայացվեն նախագծի կազմում: Այստեղ ներկայացվում են մոտավոր քանակներ:

Խմելու տնտեսական՝

$$15 \text{ մարդ} \times 0.025 \text{ լ/մարդ/օր} \times 17 \text{ ամիս} \times 22 \text{ օր/ամիս} = 140.3 \text{ մ}^3 \text{ կամ } 0.375 \text{ մ}^3/\text{օր}:$$

Խմելու ջուրը մատակարարվելու է 20 լ բալոններով:

Ջրցան

Միջին օրական ջրապահանջը գնահատվում է 1.2 մ³, տաք և առանց տեղումների օրերի թիվը՝ 190, ընդամենը ջրապահանջը՝ 228 մ³:

Տեխնիկական ջուրը մատակարարվելու է մոտակա ոռոգման ցանցից, ջրատար մեքենաներով, համայնքի հետ պայմանագրի հիման վրա:

5. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

5.1. Բնապահպանական ու սոցիալական ռիսկերը

Ոռոգման համակարգերի բարելավմանն ուղղված աշխատանքները բնապահպանական և սոցիալական տեսանկյունից պարունակում են ցածր ռիսկեր:

Ծրագրի իրականացումը որևէ անդառնալի ազդեցություն չի ունենա շրջակա միջավայրի վրա: Տեղայնացված որոշ բացասական ազդեցություններ կանխատեսվում են շինարարության փուլում, սակայն դրանք կունենան սահմանափակ ազդեցություն և կկրեն ժամանակավոր բնույթ:

Շինարարության ընթացքում կառաջանան փոշու արտանետումներ՝ հողային աշխատանքների ժամանակ, ազոտի, ածխածնի և սաքի օքսիդների արտանետումներ և աղմուկի մակարդակ ավելացում՝ շինարարական և տրանսպորտային միջոցների շահագործման ժամանակ:

Շինարարական թափոնների առաջացում աշխատանքների ամբողջ ընթացքում:

Ոռոգման համակարգերի բարելավման աշխատանքների իրականացման տարածքներում /ծրագրի ազդեցության գոտում/ բնական լանդշաֆտների, մակերևութային և ստորերկրյա ջրային ռեսուրսների, հողային ռեսուրսների, ինչպես նաև բուսական ու կենդանական տեսակների վրա բացասական ազդեցություններ չեն կանխատեսվում:

Ծրագրով նախատեսված աշխատանքները ներառում են արդեն գոյություն ունեցող ոռոգման համակարգերի վերականգնման աշխատանքներ, որոնք իրականացվելու են նախկինում շինարարություն իրականացված տարածքներում՝ ընկած բնակելի տարածքներից դուրս: Նախատեսվող գործունեության իրականացման համար այլ տարածքներ չեն ընդգրկվելու, հետևաբար դրանց ազդեցությունը բնական լանդշաֆտների վրա կլինի նվազագույն՝ կրելով ժամանակավոր բնույթ:

Բոլոր շինարարական աշխատանքները նախատեսվում է իրականացնել համայնքային նշանակության տարածքներում, որոնց վերաբերյալ տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից կան տրված համապատասխան թույլտվություններ:

Նախագծի իրականացման տարածքներում /ազդեցության գոտում/ բացակայում են բնապահպանական տեսանկյունից խոցելի կամ բնության հատուկ պահպանվող տարածքները, ինչպես նաև պատմամշակութային արժեքները:

Ծրագրի շրջանակներում կատարված աշխատանքները նկատելի դրական ազդեցություն կունենան բնակչության սոցիալական վիճակի վրա: Արդյունքում ոռոգման համակարգերի բարելավման տարածքներում կբարելավվի բնակչության կյանքի որակը՝ իրան հանդիսանալով տեղի բնակչության սոցիալական-տնտեսական պայմանների բարելավման համար:

Վերականգնման աշխատանքների իրականացման արդյունքում ակնկալվում են հետևյալ դրական ազդեցությունները.

- ջրակորուստների կրճատում, ջրային ռեսուրսների առավել արդյունավետ օգտագործում, պահպանություն և կառավարում,
- բնակիչների կենսամակարդակի բարելավում՝ պայմանավորված ոռոգման ջրի հասանելիությամբ և ոռոգելի հողատարածքների ավելացմամբ,

- ոռոգման ջրի սպառման արդյունավետության բարձրացում,
- բնակչության սոցիալական-տնտեսական պայմանների բարելավում:

Ակնկալվում է, որ մեղմացման միջոցառումների իրականացման արդյունքում զգալի մնացորդային ազդեցություններ չեն լինի:

Կապալառուն, շինարարը, հսկող և վերահսկող մարմինները պետք է խստորեն հետևեն ՇՄԿՊ-ով նախատեսված բնապահպանական մեղմացման միջոցառումների պատշաճ իրականացմանը:

5.2. Բնապահպանական ազդեցությունները մեղմացնող միջոցառումներ

Նախատեսվող գործունեության համապատասխանությունը ՀՀ օրենսդրական պահանջներին և նորմերին նախատեսվում է ապահովել, համաձայն բնապահպանական կառավարման պլանի (ԲԿՊ): ԲԿՊ-ն պարունակում է նախատեսվող գործունեության բոլոր փուլերի ընթացքում (նախագծում, շինարարություն, շահագործում) կանխատեսված հնարավոր անցանկալի բացասական ազդեցությունները կանխելու և մեղմացնելու միջոցառումները, ինչպես նաև մոնիտորինգի գործողություններ՝ ստուգելու համար շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքի համապատասխանությունը պլանավորված մեղմացնող միջոցառումներին:

ԲԿՊ-ն իրենից ներկայացնում է շրջակա միջավայրի, մարդու առողջության ու շինարարների անվտանգության վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունների նկարագրությունը, որոնք հնարավոր են ծրագրի իրականացման նախագծման, շինարարության և շահագործման փուլերում և դրանք կանխող, մեղմացնող միջոցառումների ցանկը:

Հիմնական կապալառուն պատասխանատու է լինելու ԲԿՊ-ում ներառված միջոցառումների իրականացման համար և իր հերթին համապատասխան պայմանագրային պարտավորություններ է նախատեսելու ենթակապալառուի հետ իր պայմանագրերում:

ԲԿՊ-ում նախանշված մեղմացնող միջոցառումների կատարումը և դրանց արդյունավետությունը ստուգելու նպատակով Պատվիրատուի և հեղինակային և տեխնիկական հսկողություն իրականացնող մարմինների կողմից կիրականացվեն կանոնավոր մոնիթորինգ, որի շրջանակներում բնապահպանության մասնագետի կողմից կիրականացվեն մոնիթորինգի դաշտային ստուգայցեր:

Տեխնիկական վերահսկողությունը պետք է իրականացվի ամենօրյա ռեժիմով, որը ներառելու է նաև բնապահպանական, սոցիալական, առողջության և աշխատանքային անվտանգության հարցերը: Տեխնիկական վերահսկողություն իրականացնող կազմակերպությունը պարտավոր է ժամանակին Պատվիրատուին և/կամ նախագծային կազմակերպությանը տեղեկացնել նկատված անհամապատասխանությունների վերաբերյալ:

Ամբողջ ծրագրի շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության նվազեցմանն ու բացառմանն ուղղված միջոցառումների ծախսերի գումարային գնահատումը մոտ 10 մլն. ՀՀ դրամ է, որը կազմում է գործունեության ընդհանուր նախահաշվի արժեքի մոտ 1%-ը:

Ծախսերի արդյունավետության տեսանկյունից նպատակահարմար է համարվել փոշու, աղմուկի, ջրի որակի և թրթռումների մակարդակի պարամետրերի չափագրումներն իրականացնել այն դեպքերում, եթե ազդակիրների կողմից արձանագրվեն համապատասխան բնույթի գանգատներ:

Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում կներդրվի բողոքների արձագանքման մեխանիզմ (ԲԱՄ), որը հիմնականում ուղղված կլինի արտաքին շահագրգիռ կողմերի և ազդակիր հասարակության կողմից իրականացվող գործունեության հետ կապված դժգոհությունների ստացմանը, գնահատմանն ու լուծմանը:

ԲԱՄ-ի հիմնական գործառույթները ևս ներկայացված են ԲԿՊ-ում:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. Բնապահպանական կառավարման պլան (ԲԿՊ)

Աղյուսակ 1: Մեղմացնող միջոցառումներ					
Ծրագրի գործողություններ	Շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցություններ	Առաջարկվող մեղմացնող միջոցառումներ	Միջոցառման իրականացման պատասխանատու մարմին	Մոնիթորինգի պատասխանատու մարմին	Մեղմացնող միջոցառումների ինդիկատիվ արժեքը գնահատվում է ծրագրի արժեքի մոտ 1.0-1.5%
ՆԱԽԱՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՓՈՒԼ					
1. Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննություն և դրական եզրակացության ձեռքբերում	Համաձայն ՀՀ Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին օրենքի (հուլիս 2014 թ.), ըստ ազդեցության նախատեսվող գործունեությունը դասակարգվում է որպես «Գ» կատեգորիա:	1.1. Մշակվել և ՇՄՆ է ներկայացվելու ՆԳՀ հաշվետվությունը՝ բնապահպանական պետական փորձաքննություն իրականացնելու և փորձագիտական եզրակացություն ձեռք բերելու նպատակով	ՀԳՇՆ	ՋՏԻՄ	
2. Հանրային քննարկումներ, հանրության իրազեկում	Հանրության ոչ պատշաճ տեղեկացվածությունը և հնարավոր բողոքները կարող են Ծրագրի ժամկետների ձգձգման պատճառ դառնալ:	2.1. Ոռոգման համակարգերի վերականգնման նախագծերի և ԲԿՊ-ի վերաբերյալ հանրային քննարկումները իրականացվել են ըստ անհրաժեշտ պահանջների: Հանրային քննարկումների վերաբերյալ հայտարարությունները տպագրվել են «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի 2022թ. հունվար և փետրվար ամսվա մի շարք համաներում (տես. նկ. 1):	ՀԳՇՆ, ՋՏԻՄ	ՋՏԻՄ	
3. Մրցութային և պայմանագրային փաստաթղթերի պատրաստում	ԲԿՊ-ի պահանջները անհրաժեշտ է հաշվի առնել աշխատանքային նախագծում, որի արդյունքում հնարավոր են բնապահպանական բացասական ազդեցություններ՝ ոռոգման համակարգերի շինարարության և շահագործման փուլերում:	3.1. Աշխատանքային նախագիծը մշակվել է հաշվի առնելով ԲԿՊ-ում պլանավորված մեղմացնող միջոցառումները, որոնք պետք է ներառված լինեն նաև մրցութային և պայմանագրային փաստաթղթերում:	ՀԳՇՆ, ՋՏԻՄ	ՋՏԻՄ	
ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՓՈՒԼ					
1. Առողջության և աշխատանքային անվտանգության պլան					
4. Շինարարական հրապարակի բոլոր գործողությունները	ԲԿՊ-ի և ոռոգման համակարգերի վերակառուցման ծրագրի բնապահպանական պահանջների մասին տեղեկատվության պակասը կարող է հանգեցնել շրջակա միջավայրի վատթարացման: Շինարարականի մերձակայքում բնակվող և շինարարական հրապարակում աշխատող մարդկանց ցանկացած	4.1. Անհրաժեշտ է նշանակել բնապահպանական/աշխատանքային անվտանգության և արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շինհրապարակում: 4.2. Անհրաժեշտ է ապահովել կրակմարիչի առկայությունը և հեշտ հասանելիությունը շինհրապարակի բոլոր մեքենաներում և հատվածներում:	Կապալառու	ՋՏԻՄ, ՏՎԽ	

	<p>հիվանդությունը, վնասվածքը կամ մահը վտանգավոր նյութերի, շին առարկաների ոչ ճիշտ դասավորման և շինհրապարակի ոչ ճիշտ կազմակերպման պատճառով անընդունելի է և կպահանջի համապատասխան պատժամիջոցների կիրառում:</p>	<p>4.3. Անհրաժեշտ է ապահովել առաջին բուժ օգնության դեղատուփի առկայությունը և հեշտ հասանելիությունը շինհրապարակում:</p> <p>4.4. Բանվորական և այլ անձնակազմը պետք է ապահովվի սեզոնային արտահագուստով և այլ անձնական պաշտպանիչ միջոցներով (սաղավարտ, շնչառական դիմակ, պաշտպանիչ ակնոց և ականջակալ, և անվտանգության գոտի), ինչպես նաև անհրաժեշտ է նախատեսել լծակներ դրանց կիրառումն ապահովելու համար:</p> <p>4.5. Աշխատանքային անվտանգության և առողջության հետ կապված միջադեպերը պետք է գրանցել և ներկայացվեն ՋՏՕԻՄ-ին:</p> <p>4.6. Աշխատողներին անհրաժեշտ է տրամադրել կոնկրետ աշխատանքի անվտանգության հրահանգավորում՝ աշխատանքը սկսելուց առաջ: Հրահանգավորման վերաբերյալ պետք է պատշաճ գրանցում կատարել գրանցամատյանում:</p> <p>4.7. Խստագույնս պահպանել ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը:</p> <p>4.8. Անհրաժեշտ է բոլոր աշխատողներին ապահովել պաշտպանիչ դիմակներով, ձեռնոցներով և COVID19-ի այլ անհատական պաշտպանիչ միջոցներով:</p> <p>4.9. Անհրաժեշտ է շին. հրապարակն ապահովել ախտահանիչ (ալկոհոլի հիմքով) հեղուկներով և անձեռոցիկներով:</p> <p>4.10. Անհրաժեշտ է իրականացնել աշխատողների ջերմաչափում: Յուրաքանչյուր աշխատողի ջերմությունը չափել օրական երկու անգամ, որից մեկը՝ աշխատանքի ներկայանալու պահին և կատարել համապատասխան նշումներ ջերմաչափման գրանցամատյանում:</p> <p>4.11. Անհրաժեշտ է բացառել սուր շնչառական վարակների ախտանշաններով (ջերմություն, հագ, հարբուխ, դժվարաշնչություն) աշխատողների մուտքը շին. հրապարակ:</p> <p>4.12. Շինարարական աշխատանքների ընթացքում անհրաժեշտ է բացառել անհատական պաշտպանիչ միջոցների համատեղ օգտագործումը կամ փոխանակումը, ինչպես նաև իրականացնել համատեղ օգտագործվող գործիքների ախտահանում մեկ աշխատակցից մյուսին փոխանցելիս:</p>		
--	---	--	--	--

2. Հանրության հետ կապերի և իրազեկման պլան					
5. Հանրության իրազեկման բարձրացում, բողոքարկման մեխանիզմ	Ազդեցության ենթակա կողմերի և համայնքների թերի իրազեկվածությունը, տեղեկատվության և փոխըմբռնման պակասը կարող է հանգեցնել դժգոհությունների կամ վրդովմունքի, որի արդյունքում կարող են տեղի ունենալ Ծրագրի ժամկետների հետաձգումներ:	<p>5.1. Շինարարական աշխատանքները սկսելուց առաջ նախատեսվում է իրականացնել հանդիպում ազդակակիր անձանց հետ և տեղեկացնել ԲԱՄ-ի մասին: Հանդիպման ընթացքում կներկայացվի և կներդրվի ԲԱՄ-ը՝ համաձայն որի.</p> <p>Ա) Անհրաժեշտ է տեղադրել ցուցանակներ/ցուցապաստառներ, որոնք պարունակում են տեղեկատվություն շինարար կազմակերպության գրասենյակի գտնվելու վայրի, աշխատանքային ժամերի, պատասխանատու անձանց, ինչպես նաև հեռախոսահամարների մասին, էլեկտրոնային հասցեներ, այդ թվում՝ Պատվիրատուի, համապատասխան բաժնի հեռախոսահամարներ, էլեկտրոնային հասցեներ:</p> <p>Բ) Գրասենյակում անհրաժեշտ է պահել բողոքների գրանցամատյան:</p> <p>Գ) Անհրաժեշտ է նշանակել սոցիալական հարցերով զբաղվող պատասխանատու անձ, իսկ 15 օրվա ընթացքում պատասխանել դիմորդին հարցի լուծման վերաբերյալ:</p>	ՋՏԾԻՄ, Կապալառու	ՋՏԾԻՄ, ՏՎԽ	
3. Շրջակա միջավայրի պահպանության պլան					
6. Նախագծված ոռոգման համակարգերի վերակառուցման աշխատանքներ: Հողային աշխատանքներ Շինանյութերի փոխադրումներ	<p>Գնահատվում են հիմնականում փոշու արտանետումներ, մասնավորապես.</p> <ul style="list-style-type: none"> - հողային աշխատանքների և ոռոգման համակարգերի վերակառուցման և այլ շին. գործողությունների ընթացքում, - տրանսպորտային միջոցների երթևեկության, ինչպես նաև շին տեխնիկայի շահագործման ընթացքում՝ <p>Շինարարական աշխատանքների ընթացքում գնահատվում է աղմուկի և թրթռումների մակարդակի աճ:</p>	<p>6.1. Օդի աղտոտման և փոշու կառավարում</p> <p>6.1.1. Օդի որակի չափագրումներ կիրականացվեն ազդակակիր անձանց համապատասխան բողոքների դեպքում:</p> <p>6.1.2. Անհրաժեշտ է իրականացնել կանոնավոր ջրցանում շինհրապարակից փոշու արտանետումները նվազագույնի հասցնելու նպատակով:</p> <p>6.1.3. Անհրաժեշտ է նվազագույնի հասցնել շինհրապարակում պահվող նյութերի և թափոնների քանակը և պահել կուտակված նյութերը հնարավորինս ծածկված վիճակում փոշու հնարավոր տարածումից խուսափելու համար՝</p> <p>6.1.4. Մեքենաների երթևեկությունն անհրաժեշտ է իրականացնել սահմանափակ 30կմ/ժ չգերազանցող արագությամբ՝ երթևեկությունից առաջացող արտանետումները</p> <p>6.1.5. կրճատելու համար՝</p> <p>6.2. Աղմուկի և թրթռումների կառավարում</p> <p>6.2.1. Աշխատատեղերում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը պետք է համապատասխանի ՀՀ օրենսդրական նորմերին և մակարդակների չափագրումներ կիրականացվեն ազդակակիր անձանց համապատասխան բողոքի դեպքում:</p>	ՋՏԾԻՄ Կապալառու	ՋՏԾԻՄ, ՏՎԽ	
			Կապալառու		
			Կապալառու		
			Կապալառու		
			ՋՏԾԻՄ Կապալառու		

		<p>6.2.2. Անհրաժեշտ է խուսափել մեքենաների և սարքավորումների կայանելուց զգայուն ազդակակիրների հարևանությամբ, ինչպիսիք են՝ մասնավոր բնակելի տները, փոքր բիզնեսի կետերը, հասարակական շենքերը և այլն՝</p> <p>6.2.3. Աղմուկ առաջացնող աշխատանքները անհրաժեշտ է իրականացնել օրվա ցերեկային ժամերին՝ 14:00-18:00:</p> <p>6.2.4. Բոլոր մեքենաները պետք է ապահովված լինեն համապատասխան խլացուցիչներով, որոնց սարքին լինելը պետք է ստուգվի յուրաքանչյուր օր աշխատանքները սկսելուց առաջ:</p> <p>6.2.5. Անհրաժեշտ է բացառել անսարք վիճակում գտնվող մեքենաների օգտագործումը, իսկ դրանց կամ խլացուցիչների անսարքիության դեպքում՝ տվյալ մեքենան անհրաժեշտ է դուրս բերել շինհրապարակից՝</p> <p>6.2.6. Անհրաժեշտ է խուսափել թրթռումներ առաջացնող աշխատանքներ կատարելուց, իսկ նման աշխատանքների անհրաժեշտության դեպքում՝ դրանք իրականացնել ցերեկային ժամերին՝ խստորեն պահպանելով ՀՀ թույլատրելի նորմերի մակարդակները:</p> <p>6.2.7. Անհրաժեշտ է ապահովել բոլոր բանվորներին համապատասխան ԱՊՄ-րով, այդ թվում՝ ականջակալներով:</p>	<p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p>		
	Ծառափայլի բուսականության վրա ազդեցություն	<p>6.3. Բուսականության պահպանում և կտրավարում</p> <p>6.3.1. Անհրաժեշտ է պարբերաբար իրականացնել ազդեցության ենթարկված բուսականության ջրցանման միջոցառումներ՝ բուսականության վրա նստած փոշին հեռացնելու նպատակով՝</p> <p>6.3.2. Անհրաժեշտ է ապահովել տարածքում առկա բուսականության (եթե առկա են) ոռոգման միջոցառումները շինարարության ընթացքում:</p> <p>6.3.3. Անհրաժեշտ է բացառել տարածքում այն ծառերի և թփերի հատումը, որոնք նախագծի համաձայն ազդեցության չեն ենթարկվում</p>	<p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p>	ՋՏԻՄ, ՏՎԼ	

		<p>6.4.Կենդանական աշխարհի պահպանում և կառավարում 6.4.1. Հողային կամ շինարարական աշխատանքների ժամանակ հայտնաբերված կենդանական աշխարհի բնադրավայրերի և/կամ միգրացիոն ուղիների դեպքերը գրանցվեն, տեղեկատվությունը տրամադրվի պատասխանատու մարմիններին, որոշումներ կայացվեն դրանց պահպանմանը կամ փոփոխմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ</p>	Կապալառու	ՋՏԻՄ, ՏՎԽ	
	Պատահական հայտնաբերված գտածոներ	<p>6.5.Մշակութային ժառանգություն 6.5.1.Հողային կամ շին. աշխատանքների ժամանակ հայտնաբերված պատահական գտածոները պետք է գրանցվեն, տեղեկատվությունը պետք է տրա- մադրվի պատասխանատու մարմիններին, աշխա- տանքները պետք է հետաձգվեն կամ դրանց կատարման վայրը փոփոխվի՝ գտածոների հետագան պարզելու նպատակով</p>			

4. Շինարարական հրապարակի կազմակերպման պլան					
7. Շին հրապարակի կազմակերպում:	Շինհրապարակի ոչ ճիշտ կազմակերպումից բխող ազդեցություններ, ազդակիր կառույցների և սպասարկվող անձնակազմի վրա:	<p>7.1. Անհրաժեշտ է կազմել շին հրապարակի կազմակերպման սխեման, որում նշված կլինեն, շին նյութերի պահեստավորման, բուսահողի ժամանակավոր պահեստավորման, նյութերի և թափոնների ժամանակավոր կուտակման տեղերը, մեքենաների և սարքավորումների կայանատեղերը և այլն:</p> <p>7.2. Անհրաժեշտ է հետլիցքն իրականացնել հնարավորինս կարճ ժամկետներում և բացառել անիմաստ բաց խրամուղիների առկայությունը՝</p> <p>7.3. Շինհրապարակի տարածքը պետք է պահել մաքուր և կարգավորված: Իրականացնել շինհրապարակի և մոտեցնող ճանապարհների ամենօրյա մաքրում՝ ցեխի և փոշու տարածումը կանխելու նպատակով:</p> <p>7.4. Անհրաժեշտ է շինհրապարակում ունենալ կեղտաջրերի հեռացման տարա (≥3 մ³) և հնարավոր կեղտաջրերը/բետոնաջրերը հեռացնել նախատեսված տարայում՝ Տարայում հետերոզեն մասնիկների նստեցումից հետո պարզված ջուրը օգտագործել շին աշխատանքներում, իսկ հետերոզեն զանգվածը որպես շին աղբի հեռացնել աղբավայր:</p>	Կապալառու	ՋՏԻՄ, ՏՎԽ	
Կապալառու			Կապալառու		
Կապալառու			Կապալառու		
5. Երթևեկության և մոտեցման ճանապարհների կառավարման պլան					
8. Շինհրապարակ մուտք և ելք գործող մեքենաներ	<p>Մոտեցնող ճանապարհների վիճակը երթևեկության կազմակերպման համար գնահատվում է բավարար:</p> <p>Երթևեկության և մոտեցման ճանապարհների վրա գնահատվում են հետևյալ ազդեցությունները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ փոշու, աղմուկի և թրթռումների մակարդակի աճ, ▪ հանրային ճանապարհների վրա ցեխի և շին. աղբի տարածում, ▪ շինարարական ծանր սարքավորումների և փոխադրամիջոցների կողմից ճանապարհների հնարավոր վնասները՝ 	<p>8.1. Մեքենաների և բեռնատարների երթևեկությունն անհրաժեշտ է կազմակերպել հասարակական երթևեկությանը և հիմնական հանրային ճանապարհներին նվազագույն անհարմարություններ և վնաս պատճառելու սկզբունքով՝</p> <p>8.2. Մեքենաների և բեռնատարների երթևեկությունն անհրաժեշտ է կազմակերպել շինհրապարակ մուտքի և ելքի համար նախատեսված ճանապարհով՝</p> <p>8.3. Անհրաժեշտության դեպքում, ձեռնարկել մոտեցման ճանապարհին հասցրած վնասների վերականգման աշխատանքներ՝ ապահովելով ճանապարհի նախնական վիճակը:</p> <p>8.4. Անհրաժեշտության դեպքում ձեռք բերել պետ. մարմիններից շին տրանսպորտային միջոցների երթևեկության ուղիների թույլտվություն</p> <p>8.5. Խխուսափել գործողություններից, որոնք կարող են ճանապարհների խցանումների պատճառ դառնալ:</p> <p>8.6. Մեքենաների և սարքավորումների կայանատեղին անհրաժեշտ է կազմակերպել միայն սահմանված վայրերում:</p> <p>8.7. Անհրաժեշտ է ապահովել բեռնատարների ծածկով</p>	Կապալառու	ՋՏԻՄ, ՏՎԽ	
Կապալառու			Կապալառու		
Կապալառու			Կապալառու		
Կապալառու			Կապալառու		
Կապալառու			Կապալառու		
Կապալառու			Կապալառու		

		<p>երթնեկունը շինհրապարակը լքելիս:</p> <p>8.8. Անհրաժեշտ է ապահովել փոխադրամիջոցների սարքավորվածությունը ադմուկի կլանիչներով և խլացուցիչներով:</p> <p>8.9. Անհրաժեշտ է իրականացնել փոխադրամիջոցների տեխնիկական վիճակի կանոնավոր զննում՝ վառելանյութի և յուղի հոսքը կանխելու համար:</p> <p>8.10. Անհրաժեշտ է դադարեցնել արտահոսքեր ունեցող մեքենաների աշխատանքը և փոխարինել պատշաճ վիճակի մեքենաներով:</p> <p>8.11. Նախքան շինհրապարակից հեռանալն անհրաժեշտ է ապահովել անվադողերը մաքրելու միջոցներով (աշխատանքային տեղամասում կոպչային մակերևույթների և փոխադրամիջոցների լվացման միջոցներ՝ համապատասխան արտահոսքի կանխման համակարգով) շինարարական աղբն ու ցեխի տարածումը կանխելու համար:</p> <p>8.12. Պարբերաբար պետք է ստուգել հարակից ճանապարհների վիճակը՝ պարզելու համար շինհրապարակից տարածվող ցեխի առկայությունը, իսկ տարածման դեպքում՝ այն մաքրել:</p>	Կապալառու		
			Կապալառու		
			Կապալառու		
			Կապալառու		
			Կապալառու		
			Կապալառու		

6. Արտակարգ իրավիճակների արձագանքման պլան

<p>9. Վտանգավոր նյութերի օգտագործում և այլ արտակարգ իրավիճակների դեպքեր (դժբախտ պատահարներ և այլն)</p>	<p>Վառելիքի կամ յուղի արտահոսքի պատճառով հնարավոր է դրանց թափանցում հողի մեջ:</p> <p>Աշխատողների մոտ կորոնավիրուսային հիվանդության (COVID-19) ախտանիշների առակայության դեպքեր:</p>	<p>9.1. Անհրաժեշտ է նշանակել արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շին հրապարակում:</p> <p>9.2. Անհրաժեշտ է մշակել և իրականացնել վտանգավոր նյութերի հետ անվտանգ կերպով վարվելու և պահեստավորելու ընթացակարգերը:</p> <p>9.3. Անհրաժեշտ է իրականացնել արտակարգ իրավիճակների արձագանքման քայլերի մասին տեղեկացնող պաստառների տեղադրում:</p> <p>9.4. Վտանգավոր նյութերի կառավարումը պետք է իրականացնել ՀՀ օրենսդրական պահանջներին համապատասխան:</p> <p>9.5. Շինարարական բոլոր տեղամասերում անհրաժեշտ է ապահովել արտակարգ պատահարների դեպքում կոնտակտային տվյալները, պատասխանատու անձանց և անվտանգության պատասխանատուի անուն(ները), հեռախոսահամարները պարունակող պաստառների առկայությունը:</p> <p>9.6. Շինարարական աշխատանքների տեղամասերում տեղադրել հրդեհաշիջման սկզբնական միջոցներ, փակցնել հակահրդեհային անվտանգության պաստառներ և այլն:</p> <p>9.7. Անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների (քամու արագություն, անհողմություն, մառախուղ)</p>	Կապալառու	ՋՏՕԻՄ, ՏՎԽ	
			Կապալառու		
			Կապալառու		
			Կապալառու		
			Կապալառու		
			Կապալառու		

		<p>դեպքում աշխատանքներն իրականացնել պահպանելով անվտանգության բոլոր կանոնները կամ շին. աշխատանքները դադարեցնել մինչ օդերևութաբանական պայմանները կլինեն բարենպաստ աշխատանքների վերականգնման համար:</p> <p>9.8. Արտակարգ պատահարի դեպքում անմիջապես անհրաժեշտ է տեղեկացնել Պատվիրատուին:</p> <p>9.9. Անհրաժեշտ է անմիջապես տեղեկացնել Պատասխանատուին աշխատողի մոտ թեթև հազի, ջերմության (>37.3°C) բարձրացման կամ ինքնազգացողության վատթարացման դեպքում:</p> <p>9.10. Անհրաժեշտ է իրականացնել աշխատողի անմիջական աշխատանքային տարածքի կամ շփման մակերեսի, օգտագործած գործիքների և անհատական պաշտպանիչ միջոցների (սաղավարտ, արտահագուստ և այլն) անհապաղ ախտահանման միջոցառումներ՝ հիվանդության ախտորոշման դեպքում:</p>	Կապալառու		
7. Թափոնների և նյութերի կառավարման պլան					
10. Շինհրապարակ և շինարարական աշխատանքներ	Շին աղբի տեղադրումը անհամապատասխան վայրերում, ջրահեռացման համակարգ ներթափանցող թափոնները և աղտոտիչները և շինարարական այն նյութերը, որոնք չեն մաքրվում շինհրապարակից իրենցից պտտենցիալ վտանգ են ներկայացնում:	<p>10.1. Հողային հանույթը և այլ շինարարական աղբը տեղադրել բացառապես տեղական իշխանության կողմից հատկացված վայրում:</p> <p>10.2. Կանոնավոր կերպով (3 օրը մեկ) շինհրապարակից անհրաժեշտ է հեռացնել շինարարական թափոններն ու աղբը՝ փոշին և շին աղբի երկարատև կուտակումը և երթևեկության խոչընդոտները կանխելու համար:</p> <p>10.3. Շին հրապարակի տարածքի սահմաններում անհրաժեշտ է հատկացնել շին աղբի նախնական կուտակման վայր:</p> <p>10.4. Անհրաժեշտ է բացառել շինանյութերի և աղբի կուտակումը շինհրապարակից դուրս մասնավոր կամ հասարակական տարածքում, ինչպես նաև տարածքին կից տեղադրված հասարակական աղբամանների օգտագործումը՝ շին թափոնների հեռացման նպատակով:</p> <p>10.5. Առաջացած երկրորդային օգտագործման համար պիտանի նյութերը հեռացնել շինարար կապալառուի պահեստամաս՝ այլ աշխատանքներում օգտագործելու նպատակով, իսկ գոյացած աղբը տեղափոխել աղբավայր (տես 10.1 ենթակետ):</p> <p>10.6. Անհրաժեշտ է սպառողական հատկությունները կորցրած յուղի թափոնները հավաքել հերմետիկ տարայում, պահել հրապարակում՝ ըստ վերը նկարագրված կարգի, և հետագայում հանձնել լիցենզավորված վերամշակողի:</p>	Կապալառու Կապալառու Կապալառու Կապալառու Կապալառու Կապալառու	ՋՏՕԻՄ, ՏՎԽ	

8. Աշխատողների և ղեկավար անձնակազմի դասընթացներ					
11. Աշխատողների և ղեկավար անձնակազմի վերապատրաստում	Թերի իրազեկվածության և տեղեկատվության պակասից բխող ազդեցություններ:	11.1. Անհրաժեշտ է իրականացնել բոլոր աշխատողների համար ԲԿՊ պահանջների մասին դասընթացներ այդ թվում թափոնների ճիշտ կառավարման, տարածքը մաքուր պահելու և այլն 11.2. Բոլոր աշխատողներին անհրաժեշտ է իրազեկել աշխատանքի անվտանգության և արտակարգ իրավիճակների արարողակարգի մասին 11.3. Բոլոր վարորդներին անհրաժեշտ է իրազեկել ԵԿՊ-ի վերաբերյալ:	ՋՏԻՄ, Կապալառու Կապալառու Կապալառու	ՋՏԻՄ ՋՏԻՄ, ՏՎԽ ՋՏԻՄ, ՏՎԽ	
9. Աշխատանքային տեղամասի վերականգնման և բարեկարգման պլան					
12. Շինհրապարակի վերականգնումը	Անհրաժեշտ է շինհրապարակից հեռացնել շինարարական նյութերը թափոնները և շին պարագաները	12.1. Շինհրապարակից անհրաժեշտ է հեռացնել շինարարության հետ կապված բոլոր պարագաները, այդ թվում՝ չօգտագործված նյութեր, թափոններ, մեքենաներ, սարքավորումներ, ցանկապատում և այլն 12.2. Անհրաժեշտ է վերականգնել բոլոր վնասված կամ տեղահանված կոմունիկացիաները, ապամոնտաժման և վերատեղադրման աշխատանքները 12.3. Անհրաժեշտ է շինհրապարակը մաքրել կենցաղային և այլ աղբից, հեռացնել յուղի, վառելիքի արտահոսքի հետքերը	Կապալառու Կապալառու Կապալառու	ՋՏԻՄ, ՏՎԽ	
ՀԵՏԵՒՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ՓՈՒԼ					
13. Թերությունների վերացման աշխատանքներ	Շինարարական փուլի համար սահմանված բոլոր ազդեցությունները	13.1. Անհրաժեշտ է ապահովել բոլոր մակերեսների՝ այդ թվում՝ ժամանակավոր օգտագործված տարածքների վերականգնումը մինչև սկզբնական վիճակ: 13.2. Անհրաժեշտ է ապահովել կանաչապատման աշխատանքները՝ համաձայն կանաչապատման նախագծի:	ՋՏԻՄ, Կապալառու	ՋՏԻՄ, Կապալառու	
14. Բնապահպանական աուդիտ		14.1. Իրականացնել հետշինարարական բնապահպանական աուդիտ:	Կապալառու	ՋՏԻՄ	

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2. Բնապահպանական մոնիթորինգի պլան

Վայրը/ Գործողությունը/ Փուլը	Մոնիթորինգի ենթակա պարամետրեր	Մոնիթորինգի կետեր	Մոնիթորինգի գործիքներ/ մեթոդներ	Բնապահպանական գործողությունների ցուցանիշ	Պատասխանատուներ	Մոնիթորինգի հաճախականություն
Շ Ի Ն Ա Ը Ա Ը ՈՒ Թ Յ Ա Ն Փ ՈՒ Լ						
1. Աշխատանք ունենալու հնարա- վորություններ	Աշխատուժը համալրված է տեղաբնակներով	Բլրը շին. հրապարակ	Փաստաթղթերի ստուգում այդ թվում՝ կապառուի կողմից աշխատատեղեր՝ նախատես- ված տեղաբնակ աշխատողների, ցածր որակավորում ունեցող- ների և կանանց համար	Կապալառուի կողմից աշխատանքի ընդունված տեղաբնակ աշխատողների, ցածր որակավորում ունեցողների և կանանց թիվը	ՋՏԻՄ, ՏՎԽ	Կսահմանվի Կապալա- ռուի կողմից աշխատուժի համալրման պլանի մեջ դիտարկել շինարարական գործողությունների մոբիլիզացման փուլում
2. Հանրային լսումներ և կապը հանրության հետ	- Հանրության տեղեկացվածությու- նը շինարարության փուլերի վերաբերյալ - Ազդակիր կողմերի տեղեկաց- վածություն Բողոքներին արձագանքման մեխանիզմի վերաբերյալ	Բողոք շին. հրապարակ	- փաստաթղթերի ստուգումներ, - ստուգայցեր շին տեղամասեր, - հանրային լսումներ, - բողոքների գրանցամատյանի ստուգումներ	Բողոքներին արձա- գանքման մեխանիզմ իրականացվել է պահանջ- վող ընթացակարգերին համապատասխան	ՋՏԻՄ	Հանրային լսումները՝ շին աշխատանքները սկսելուց առաջ: ԲԱՄ-ը՝ կանոնավոր ժամանակացույցին համապատասխան:
3. Տարածքի մաքրում քարաքեկորներից	- տարածքի մաքրումը քարաքե- կորներից իրականացված է, - շինհրապարակի մերձակայքի բուսականությունը պաշտպանված է	շին. հրապարակ	- տարածքի քարաքեկորներից մաքրմանը վերաբերվող փաստաթղթերի ստուգում, - շին. հրապարակ ստուգայցեր	Գրանցամատյանում տեղեկատվությունն առկա է	ՋՏԻՄ	Կանոնավոր ժամանա- կացույցին համապա- տասխան
4. Շրջակա միջավայրի պահպանություն	- նստվածքների առաջացում, - փոշու և այլ օդի աղտոտիչների արտանետումներ, - աղմուկի և թրթռումների մակարդակի բարձրացում	Բողոք շին. հրա- պարակներ, շին. հրապարա- կից 50մ հեռա- վորության վրա գտնվող փոշու, աղմուկի, թրթռումների զգայուն ընկալիչներ	- ակնադիտական ստուգում- ներ՝ շինհրապարակ ստուգ- այցերի միջոցով, - բողոքների գրանցամատյանի գրառումների ստուգում; - փոշու, աղմուկի, թրթռում- ների մակարդակների գործիքային ստուգում և վերլուծություն բողոքների առկայության դեպքում:	- գրանցամատյանում գրանցված բողոքների քանակն ու կարևորությունը, - փոշու, աղմուկի և թրթռումների մա- կարդակը գտնվում է ՀՀ գործող նորմերի սահմաններում	ՋՏԻՄ, ՏՎԽ	Կանոնավոր ժամանա- կացույցին համապա- տասխան
5. Կենսաբազմազանու- թյան պահպանություն	- բուսական աշխարհ - կենդանական աշխարհ	Շին. հրապարակ, շին. հրապարակին հարող տարածք վերանորոգվող ջրանցքի երկայնքով	- ստուգում ներ՝ շինհրապարակ ստուգայցերի միջոցով, - բողոքների գրանցամատյանի գրառումների ստուգում; - վերանորոգվող ջրանցքի երկայնքով նախատեսված գոտուց դուրս, բուսականության մաքրման վերահսկողություն	- Գրանցամատյանում գրանցված բողոքների քանակն ու կարևորությունը - Բույսերի վրա ազդեցությունները գտնվում են ՀՀ գործող նորմերի սահմաններում: - Կենդանիների վրա ազդեցությունները գտնվում են ՀՀ գործող	ՋՏԻՄ, ՏՎԽ	Կանոնավոր ժամանա- կացույցին համապա- տասխան

			<ul style="list-style-type: none"> - բնական լանդշաֆտներում կամ հարակից տարածքում կատարվող շինարարական հողային մեծածավալ աշխատանքների վերահսկողություն: - շինարարական գործողությունների սահմանափակում խողովակաշարերի գծի երկայնքով նեղ միջանցքով: տրանսպորտային միջոցների /մեքենաների տեղաշարժի և շինարարական նյութերի/ թափոնների անխնամ տեղակայման վերահսկողություն: - հողային աշխատանքների վերահսկողություն՝ կանխում կենդանիների ձմեռման և վերարտադրության ընթացքում - վերլուծություն բողոքների առկայության դեպքում 	<p>նորմերի սահմաններում:</p>		
--	--	--	--	------------------------------	--	--

6. Շին աղբի և թափոնների տեղադրման վայրեր	- շին աղբի և թափոնների տեղադրման գտնվելու վայրը, հատակագիծը և կառավարումը:	Շին աղբի և թափոնների տեղադրման վայրի հարևանությամբ բնակ-չությանը պատճառված անհարմարություններ:	- փաստաթղթերի ստուգում, - ստուգայցեր շին աղբի և թափոնների տեղադրման վայրեր	- Շին աղբի և թափոնների տեղադրման վայրը և հատակագիծը համապատասխանում են պետ. մարմինների կողմից թույլատրվածին և տարածքի կառավարման պլանին, - գրանցամատյանում գրանցված բողոքների քանակն ու կարևորությունը	ՋՏԻՄ, ՏՎԽ	Կանոնավոր ժամանակացույցին համապատասխան
7. Երթևեկության և մոտեցման ուղիների կառավարումը	- երթուղիների և մոտեցման ուղիների գտնվելու վայրերը; - բնակչությանը պատճառվող անհարմարությունները և անվտանգության հարցերը Ճանապարհների և այլ կառույցներին հատկապես ջրահեռացման համակարգերին պատճառվող վնասներ:	Ճանապարհների օգտագործում սարքավորումների և նյութերի տեղափոխության և այլ մար. շինհրապարակի մոտեցման մուտքերը	- փաստաթղթերի ստուգում, - շինհրապարակ կատարած ստուգայցեր	- երթևեկության և մոտեցման ուղիների համապատասխանությունը Պլանի մասնագրերին, - գրանցամատյանում գրանցված բողոքների քանակն ու կարևորությունը	ՋՏԻՄ, ՏՎԽ	Կանոնավոր ժամանակացույցին համապատասխան
8. Վտանգավոր նյութերի և թափոնների կառավարում	- վառելիքի, յուղերի և այլ թունավոր նյութերի պատահական կամ մշտապես տեղի ունեցող արտահոսքեր	Բոլոր շին. հրապարակ	- փաստաթղթերի ստուգում, - շինհրապարակ կատարած ստուգայցեր	- Պատահարների դեպքում պատահարների հաշվետվության ձևը լրացված է, - պատահարները կառավարվում են արտակարգ իրավիճակների պլանին համապատասխան:	ՋՏԻՄ, ՏՎԽ	Կանոնավոր ժամանակացույցին համապատասխան
9. Թափոնների և շին. նյութերի կառավարում	- Շինարարական թափոնների և նյութերի կառավարումը շինարարության ընթացքում	Բոլոր շին. հրապարակներ	- փաստաթղթերի ստուգում, - շինհրապարակ, հանքեր, թափոնավայրեր կատարած ստուգայցեր	- շին աղբը, կենցաղային աղբը, ոչ պիտանի և ավելցուկային նյութերի քանակները կառավարվում են Պլանին և հրահանգներին համապատասխան և տեղադրվում են միայն թույլատրված վայրում, - թափոնների գրանցամատյանը մշակված է և պատշաճ վարվում է:	Կանոնավոր ժամանակացույցին համապատասխան, ՏՎԽ	
10. Շինհրապարակի վերականգնում, բանվորական հագուստի, անվտանգության կանոնների,	- Աշխատողների սանիտարակենցաղային պայմանները համապատասխանում են ՀՀ գործող նորմերին, - շինհրապարակը մաքրված է, նյութերը և թափոնները	Տեղամասեր կատարած ստուգայցեր	- Աշխատողների սանիտարահիգիենիկ պայմանները համապատասխանում են ՀՀ առողջապահության նախարարի 2012 թ. սեպտեմբերի 19-ի N15-Ն հրամանով հաս-	- ամբողջ շին աղբը, նյութերի մնացորդները և սարքավորումները հեռացված են շինհրապարակից, - թփերի վերատնկման	ՋՏԻՄ, ՏՎԽ	

<p>սանիտարահիլենիկ կանոնների պահպանում</p>	<p>հեռացված են, - բոլոր մակերեսները, այդ թվում՝ ժամանակավոր օգտագործված տարածքները վերականգնված են, - շինհրապարակի տարածքը բարեկարգված է:</p>		<p>տատված «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարակենցաղային սենքերի» N2.2.8-003-12 սանիտարական կանոնների և նորմերի պահանջներին: - Շինհրապարակի որակի, բանվորական հագուստի կուլտուրայի, անվտանգության կանոնների պահպանման ուղղված մոնիթորինգն իրականացված է համաձայն ՀՀ կառավարության 2020թ. հունիսի 2-ի նիստի N 87 արձանագրություն պահանջների: - Շինհրապարակի վերականգնման պլանն առկա է:</p>	<p>վայրը և քանակը համապատասխանում են նախագծի կանաչապատման պլանին, - ապահովված է թփերի 90% կաչողականությունը:</p>		
<p>Շ Ա Հ Ա Գ Ո Ր Ծ Մ Ա Ն (Թ Ե Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն Ն Ե Ր Ի Վ Ե Ր Ա Յ Մ Ա Ն) Փ ՈՒ Լ</p>						
<p>11. Թերությունների վերացման աշխատանքներ</p>	<p>- աղմուկի, օդի աղտոտիչների և այլ բնապահպանական ազդեցություններ</p>	<p>Ոռոգման համակարգերի տարածքների սահմաններում</p>	<p>Բողոքներ</p>	<p>Բողոքների դեպքում՝ աղմուկի և թրթռումների, օդի որակի չափագրումներ ստուգելու համար համապատասխանությունը ՀՀ օրենսդրական պահանջներին</p>	<p>ՋՏՕԻՄ</p>	
<p>12. Տարածքի բարեկարգում</p>	<p>Թփերի և այլ բուսականության նորմալ աճ</p>	<p>Բարեկարգման բոլոր տեղամասերը</p>	<p>Ստուգայցեր</p>	<p>Ծառերի, թփերի և խոտածածկույթի սանիտարական վիճակի ստուգումներ</p>	<p>ՋՏՕԻՄ</p>	

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3. Համայնքի գրությունը

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ՍՈՒՐԵՆԱՎԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻ

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Սուրենավան համայնք
ՀՀ, Արարատի մարզ, գ.Սուրենավան surenavan.ararat@mta.gov.am

14. 12. 2021 թ

ՏԵՂԵԿԱԼՔ

Սույնով տեղեկացնում ենք ,որ Սուրենավան համայնքի 4-րդ գոտու հեռացնող ջրանցքի վերականգնման շինարարական աշխատանքների ընթացքում առաջացող շինարարական աղբի կամ ավելացված բնահողի տեղափոխման համար նախատեսված աղբավայրը գտնվում է օբյեկտից 3 կմ հեռավորությամբ :

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ՝

Գ. ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4. Հանրային քննարկումներ

1. Հայտարարություն

ՊՅՅՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ
«Երզնկա միջակայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ԳԳ օրենքի /21.08.2014թ. ԳՕ-110-Ն/ համաձայն, ինչպես նաև ԳԳ կառավարության 19.11.2014թ. N 1325-Ն որոշմամբ սահմանված կարգով, սույն թվականի փետրվարի 9-ին ժամը 11:00-ին Արարատի մարզի Արարատ համայնքի Աուրենավան բնակավայրի մանկապարտեզի գանդիենում (հասցե՝ գ.Աուրենավան, Բարեկամության 23) տեղի կունենան «Ռոտզման համակարգերի ադիականացման ծրագրի» արձանակներում իրականացվող «Աուրենավանի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի» վերակառուցման աշխատանքների վերաբերյալ համրային Ինժեներներ (1-ին փուլի համրային ծանուցում և Ինժեներներ): Լսվողության փաստաթղթերին և քննարկարկումնական մասնական գնահատման հայտին կարելի է ծանոթանալ «ՀԳՇՆ» ՍՊԸ-ում (հասցե՝ Երևան, Կոմիտաս 16, էլ.փոստ՝ hgsrvh@gmail.com, հեռ.՝ 010274306):

2. Արձանագրություն

ԱՐԶԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Աուրենավանի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի» ռոտզման համակարգի վերականգնման նախագծի բնապահպանական հարցերի վերաբերյալ (1-ին հանրային քննարկում)

2022թ.փետրվարի 9-ին ժ. 11:00-ին Արարատի մարզի Արարատ համայնքի Աուրենավան բնակավայրի վարչական շրջանի շենքում (հասցե՝ գ.Աուրենավան, Բարեկամության 21) տեղի ունեցավ հանրային քննարկում, որին մասնակցում էին Արարատի մարզի Արարատ համայնքի ղեկավարի տեղակալը, Աուրենավան բնակավայրի վարչական ղեկավարը, համայնքի ներկայացուցիչներ և բնակավայրի բնակիչներ, «Արարատ» ԶՕԸ-ի գործադիր տնօրենի տեղակալը, «ՀԳՇՆ» ՍՊԸ-ի ներկայացուցիչներ՝ ընդհանուր առմամբ ավելի քան 24 մարդ:

Հանրային քննարկման թեմա՝ «Աուրենավանի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի» ռոտզման համակարգի վերականգնման նախագծի և դրան առնչվող բնապահպանական և սոցիալական ազդեցությունների վերաբերյալ:

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. «Աուրենավանի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի» ռոտզման համակարգի վերականգնման նախագծային լուծումների ներկայացում (զեկուցող՝ «ՀԳՇՆ» ՍՊԸ, նախագծի գլխ. մասնագետ Ն.Ուդումյան)
2. Բնապահպանական և սոցիալական հնարավոր ազդեցությունների և դրանց մեղմացնող միջոցառումների ներկայացում (զեկուցող՝ «ՀԳՇՆ» ՍՊԸ, սոցիալական հարցերի մասնագետ Հ. Ասլանյան)
3. Հարցուպատասխան շահագրգիռ կողմերի հետ:

Ելույթ ունեցան

- «ՀԳՇՆ» ՍՊԸ-ի գլխ. մասնագետ Հակոբ Ուդումյանը ներկայացրեց ռոտզման համակարգերի արդիականացման ծրագրում ընդգրկված Աուրենավանի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի ռոտզման համակարգի վերականգնման աշխատանքային նախագիծը, հիմնական նախագծային լուծումները:
- «ՀԳՇՆ» ՍՊԸ-ի սոցիալական հարցերի մասնագետ Հ.Ասլանյանը ներկայացրեց ծրագրի բնապահպանական մասը, ծրագրի շրջանակներում անցկացվող սոցիալական ուսումնասիրությունները, վերլուծությունը և ՇՄՍԱԳ գնահատումը, ծրագրի իրականացման արդյունքում ակնկալվող դրական և բացասական բնապահպանական հնարավոր ազդեցությունների, դրանց կանխարգելող միջոցառումների վերաբերյալ հարցերը: Նախատեսվող ռոտզման համակարգերի վերականգնման աշխատանքների իրականացման արդյունքում ակնկալվում են ազդակիր համայնքների բնակչության վրա դրական սոցիալ-տնտեսական ազդեցություններ: Ծրագրով նախատեսված

աշխատանքները ներառում են արդեն գոյություն ունեցող կառուցվածքների վերականգնման աշխատանքներ, հետևաբար դրանց ազդեցությունը բնական լանդշաֆտների վրա կլինի նվազագույն նկրթի ժամանակավոր բնույթ՝ շինարարության փուլում: Դրանք հիմնականում կապված են օդի ժամանակավոր աղտոտման, շինարարական և կենցաղային թափոնների առկայության, ինչպես նաև աղմուկի ազդեցության հետ:

Աշխատանքային փուլում կազմված Բնապահպանական և սոցիալական կառավարման պլանի /ԲՄԿՊ/-ի համաձայն հնարավոր բոլոր բացասական ազդեցությունները կնվազեցվեն (կմեղմացվեն) ԲՄԿՊ-ում ներառված մեղմացող միջոցառումների իրականացման և վերահսկման արդյունքում: Շինարարության ավարտից հետո բնապահպանական և սոցիալական բացասական ազդեցություններ չեն ակնկալվում:

Քննարկման մասնակիցների կողմից հանդիպման ընթացքում վեր հանվեցին հետևյալ հարցերը.

Հարց 1. Սուրենավանի ջրօգտագործող Բենամին Կիրակոսյան. «Անցկացվող պոլիէթիլենային խողովակը քանի տարվա երաշխիք ունի, ինչպես է անցկացվելու խողովակը »

Պատասխան 1. Պոլիէթիլենային խողովակը ունի մինչև 50 տարվա երաշխիք, անցկացվելու է 1.2մ խորությամբ

Հարց 2. - Շարոյան Դանիել «Խողովակաշարին մոտեցնող ճանապարհ նախատեսելու եք, ճանապարհի հարցը ինչպես պետք է լինի »:

Պատասխան 2. Շինարարության ընթացքում պետք է նախատեսվի ջրանցքին սպասարկող ճանապարհ:

Մասնակիցներին հետաքրքրող բոլոր հարցերին մասնագետների կողմից տրվեցին համապատասխան պարզաբանումներ և պատասխաններ:

Քննարկման մասնակիցներն իրենց գոհունակությունն հայտնեցին ներկայացված նախագծի վերաբերյալ, հույս հայտնելով շուտ սկսվեն վերականգնման աշխատանքները:

Մասնակիցների ցուցակը կից ներկայացվում է:

Քննարկումների պատասխանատու
և վարող՝

Արձանագրող՝

Ձեռնարկող՝

Ս. Կարդազարյան, Արարատի մարզի,
Սուրենավան բնակավայրի վարչական ղեկավար

Հ. Ասլանյան, «ՀԳՇՆ» ՍՊԸ սոցիալական հարցերի
մասնագետ

Հ. Ուդումյան, «ՀԳՇՆ» ՍՊԸ,
նախագծի գլխավոր մասնագետ

ՈՌՈԳՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

«Սուրենականի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի» ոռոգման համակարգերի վերականգնման նախագծման և Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

« 9 » փետրվարի 2022թ.

Ձեռնարկող՝

«ՀԳՇՆ» ՍՊԸ

Անցկացման վայր՝

Սուրենականի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի ճանհատարան

Տևողություն՝

հ. 11⁰⁰ - հ. 12⁰⁰

Մասնակիցների ցուցակ

N	Անուն, ազգանուն	Համայնք, պաշտոն, գրադմունք	Կոնտակտային տվյալներ	Ստորագրություն
1.	Խաչատրյան Արմեն	"ՀԳՇՆ" ՍՊԸ-ի Խոստով	077-65-09-00	Խաչատրյան
2.	Գրիգորյան Կարեն	«Ներսիսյան» ՍՊԸ-ի Կառավարիչ	043-01-01-90	Գրիգորյան
3.	Ասրուհի Գրիգորյան	Սուրենականի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի		Ասրուհի
4.	Սրճեան Կարո	Սուրենականի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի	094-91-01-60	Սրճեան
5.	Պետրոսյան Կարեն	«ՀԳՇՆ» ՍՊԸ-ի Կառավարիչ	093558678	Պետրոսյան
6.	Մուրադյան Եսայ	Սուրենականի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի	094 60 67 67	Մուրադյան
7.	Մանուկյան Զարգուհի	Սուրենականի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի	093 55 29 66	Մանուկյան
8.	Մանուկյան Եսայ	Սուրենականի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի	093 24 94 07	Մանուկյան
9.	Սարգսյան Կարեն	Սուրենականի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի	094-99-90-82	Սարգսյան
10.	Մարտիրոսյան Կարեն	Սուրենականի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի	077 00-36-70	Մարտիրոսյան
11.	Մարտիրոսյան Կարեն	Սուրենականի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի	077-83-63-85	Մարտիրոսյան
12.	Մարտիրոսյան Կարեն	Սուրենականի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի	093.79.90.43	Մարտիրոսյան
13.	Մարտիրոսյան Կարեն	Սուրենականի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի	093345313	Մարտիրոսյան
14.	Մարտիրոսյան Կարեն	Սուրենականի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի	099431326	Մարտիրոսյան
15.	Մարտիրոսյան Կարեն	Սուրենականի IV գոտու հեռացնող ջրանցքի	093358746	Մարտիրոսյան
N	Անուն, ազգանուն	Համայնք, պաշտոն,	Կոնտակտային	Ստորագրություն

N	Անուն, ազգանուն	Համայնք, պաշտոն, գրադմունք	Կոնտակտային տվյալներ	Ստորագրություն
17.	Արմենակ Խաչատրյան	Օր Առևտրի Եւրոպայի	098-62-5022	[Signature]
18.	Զեյնեբ Լուսինյան	Առևտրի Բնակչության	077535260	[Signature]
19.	Արսենյակ Արսենյակյան	Առևտրի Եւրոպայի	093463631	[Signature]
20.	Զարգարյան Արսենյակ	Առևտրի Եւրոպայի		[Signature]
21.	Զարգարյան Զարգար	Առևտրի Եւրոպայի	094130067	[Signature]
22.	Զեյնեբ Զարգարյան	Առևտրի Եւրոպայի	077532966	[Signature]
23.	Զեյնեբ Զարգարյան	Առևտրի Եւրոպայի	093777339	[Signature]
24.	Hartnam Damma	Surenavan	041199192	[Signature]
25.				
26.				
27.				
28.				
29.				
30.				
31.				
32.				
33.				
34.				
35.				
36.				
37.				
38.				
39.				